

Župnikova riječ

Drugi Kučićani u Domovini i po svijetu!

Imate u rukama novi, sada već 46 broj našeg župskog glasila Zov-a rodnih ognjišta. U prošlom broju opisao sam vam sve ono što smo na ponos sviju nas napravili u našoj novoj župnoj crkvi. A sada je u tijeku uređenje okoliša župske kuće, što će pridonijeti izgledu i urednosti našeg mjesta.

Inače ovo doba godine je vrijeme podjele sakramenata: krizme, prve pričesti i ženidbe. U našoj župi 6. svibnja krizmalilo se 12 krizmanika a 20. svibnja prvu pričest primilo je 10 prvopričesnika, bila su i dva vjenčanja. Čini mi se da, nažalost, slavije sakramenata općenito ima sve manje duhovnu dimenziju, a sve više poprima karakter svjetovnog događaja uz jelo i piće, darove i mnoštvo uzvanika. Jedan kolega svećenik zgodno je opisao svoje doživljaje vezano uz **vjenčanja**. Mislim da ovo možemo primijeniti na vjenčanja u bilo kojoj sredini pa ću vam prenijeti njegova razmišljanja i zapažanja, kako bismo ispravljali uočene pogreške.

Ulazak u crkvu

Pojedinci u crkvu ulaze kao u birtiju – s kapom na glavi i rukama u džepu, bocom rakije u rukama. Viče se, dovikuje, galami, smije iz sveg glasa. Mobiteli zvone čak i za vrijeme obreda. Bilo bi doista potrebno naglasiti kako prelazak crkvenog praga zahtjeva određenu promjenu ponašanja.

Odjeća

Rijetko se gdje može naći toliko neukusnog i nepristojnog odijevanja kao u svatovima. Pa još ako je to na svadbenoj večeri, Bože pomози. Ali ulazak u crkvu ipak traži diskretnije odijevanje. Mladoženje redovito nisu problematični, no za mnoge mladenke se to ne bi moglo reći. Doći pred oltar polugola, doista je krajnje neukusno i znak je ne poštivanja svetog prostora.

Gotovo posve gola leđa, dekoltei do krajnjih granica otvoreni, razrezi na vjenčanici gotovo do vrha noge... Uzvanice su često više gole nego obučene, prekratke suknje, ramena, leđa i prsa goli do krajnjih granica, česta je slika. Uzalud skupa garderoba kad je neukusna.

Tijekom obreda

Primijetio sam čak i kod onih koji redovito idu u crkvu da ne sudjeluju i ne odgovaraju nego šute kao zaliveni, kao da su kod matičara a ne na bogoslužju. Sjedenje za vrijeme cijelog obreda, trčanje po crkvi za malom djecom. Ponekad, pod utjecajem alkohola bude i glasnog dobacivanja mladencima od strane pojedinaca - "Glasnije", "Ništa ne čujem" i slično. A kad dođe na red poljubac mladenaca, tada u pojedinim svatovima nastupi sveopća euforija – vikanje Uuuuu, "Bravoooo", zviždanje, vrištanje kao da je pao gol.

Čestitanje

Svatko želi mladencima izraziti lijepe želje nakon što su sklopili ženidbu. To je lijepo i pohvalno, kada se čestitanje najčešće ne bi pretvorilo u sveopću galamu i nered, naguravanje, dobacivanje, pa čak i psovke.

Oltaru pred kojim stoje mladenci mnogi prilaze s rukama u džepu ili na stražnjici, nude jedni druge rakijom i sve izgleda kao da se stoji u redu pred trgovinom ili blagajnom nogometnog stadiona, a ne pred oltarom.

Fotografiranje

Postoje fotografi koji se ponašaju pristojno i diskretno. No, ima i fotografa koji se ponašaju ne samo neprikladno, nego i bahato. Naslanjaju se na oltar, pomiču svijeće i cvijeće s oltara (radi boljeg kadra), stanu na sredinu ispred svećenika i smetaju. A fotografiranje nakon obreda vjenčanja za pojedine je fotografe prilika da „ podivljaju“. Od sve-

tišta naprave foto – atelje premještajući sjedišta, da vodaju mladence do samog svetohraništa gdje onda počinju razne poze – od čučanja, sjedenja, klečanja i sl. kao da je crkva foto – atelje.

Izlazak iz crkve

Kad mladenci polaze iz crkve vani ih čekaju njihovi uzvanici. Tada se obično zapjeva i zasnira neka pjesma, a prisutni zaplješću. Lijepo i simpatično! No pojedini postupci zavrjeđuju ozbiljno upozorenje. Da bi izlazak mladenaca iz crkve učinili, po njihovom mišljenju, što svečanijim pojedinci kao da „podivljaju“, urlaju, dobacuju neprirodne šale i sl.

Tada nastupi bacanje svega i svačega – papirića, ružinih latica, riže... Naravno da nakon odlaska svatova prostor ispred crkve izgleda kao da je završila nogometna utakmica, a ne vjerski obred. Posebno bih istaknuo bacanje riže kao nešto nekršćansko, tj. pogansko. Kao prvo, bacanje riže kao simbola plodnosti je ostatak poganskih obreda i magije. Kao drugo, riža je hrana, u nekim krajevima svijeta jednako cijenjena kao i kruh. Hrana se ne baca po zemlji i po hrani se ne gazi, Kao treće, rižu je jako teško očistiti, osobito ako je teren neravan.

Dragi prijatelji, nadam se da ćete kad ovo pročitate malo razmisliti i nastojati promijeniti ono što ste otkrili da sami pogrešno činite. Sve vas uključujem u svoje molitve i srdačno pozdravljam.

Vaš župnik don Ljubo

PROPOVIJED ŽUPNIKA DON LJUBE BODROŽIĆA NA BLAGDAN TIJELOVA 2018.

Znamo da je Bog stvoritelj svega, on je stvorio i čovjeka, a stvorio ga je na svoju sliku, razumna i slobodna, biće ljubavi. Po tome je čovjek Božja slika, i Bog čovjeku namjenjuje da s njim bude sustvaratelj, da upravlja ovim svim stvorenim svijetom, da ga usavršava, te da s njim stvaranje dovršava. No, kada je taj čovjek posrnuo i Bogu okrenuo leđa, Bog ga ne ostavlja u njegovom jadu i patnji, jer čovjek je zapravo Božje dijete. Mi smo svi Božja djeca i zato je Bog u nas zaljubljen, isto kao što roditelj svoje dijete ljubi, tako i Bog nas ljubi. I onda kada smo zli i grešni, mi smo uvijek njegovi.

Zato Bog čini izvanredan znak svoje ljubavi prema nama – utjelovljuje se. Postaje jedan od nas u krilu djevice Marije u jednom povijesnom trenutku. Želi biti među nama, s nama u svemu jednak osim u grijehu, biti suputnik na našim životnim stazama, i suputnik u našim patnjama. On želi sve dijeliti s nama.

Tako možemo reći da veće ljubavi od njegove nije moglo biti. No to Isusovo utjelovljenje, bio je znak njegove prisutnosti samo za njegove suvremenike, one koji su živjeli s njim, koji su imali privilegiju gledati ga, slušati ga i biti uz njega. Ali Bog hoće biti trajno s nama, i čini novi znak neograničene ljubavi: ustanovljuje Euharistiju.

On hoće svakom čovjeku do konca svijeta biti suvremenik, blizak, biti prijatelj, on mu ostavlja takvu mogućnost da bude s njim sjedinjen u Svetoj pričesti.

Ovo je najveći znak Božje ljubavi, i to ovim današnjim blagdanom slavimo.

Svakoga dana diljem svijeta govore se tolike mise, pa nedjeljom, blagdanima, na stotine milijuna ljudi sudjeluje na svetim misama. Pitamo se što te ljude tjera da slave i idu na svetu misu?

Je li tradicija ili običaj? Ima i toga, i to ne mora odmah značiti nešto loše. Koliko puta nas te tradicijske vrijednosti ispunjavaju nečim lijepim i budemo radi toga ponosni, sretni i zadovoljni, to je već nešto veliko. Ali to nije dovoljan razlog slavljenja Euharistije.

Je li uvjerenje? Opredjeljenje čovjeka? Ili njegov izbor? To je već nešto drugo.

To je ono kada čovjek shvati i kaže da mu je to važno, dragocjeno, bez toga zapravo ne može. Možemo i sami čuti kako mnogi vjernici kažu da bez nedjeljne svete mise njihova nedjelja nije ništa. Sveta misa je središte, misa je važna, zato je to uistinu glavni pokretač onih koji redovito dolaze na sv. misu.

U prvim kršćanskim vremenima rimski su carevi zatvarali i progonili kršćane, a osobito su im zabranjivali slaviti sv. mise. Tako je u to vrijeme zapisano da je jedan rimski sudac dok je ispitivao jednu grupu kršćana, rekao da oni čine zločin jer sudjeluju na sv. misi. A oni su mu odgovorili: „Suče, mi bez Euharistije ne možemo živjeti!“

I bili su radije mučeni, radije su išli u smrt nego ne slaviti Euharistiju, nego s Isusom ne biti povezani u Presvetom Oltarskom Sakramentu. Kakav je to samo

uzor nama, često mlakim kršćanima. Dođe nedjelja, a oni se nećkaju: hoću li na misu ili danas neću na misu? Dovoljan je samo jedan mali razlog da se sv. misa propusti. Gledajte kako su to prvi kršćani činili, što je misa za njih značila, to bi sveta misa trebala značiti i za sve nas.

Korijen ovog današnjeg blagdana seže još u 13. stoljeće, kada je Papa odredio da čitava Crkva slavi blagdan Tijelova. A dva su razloga zašto je uveden.

Jedan je razlog taj što se javilo krivovjerje kada su se u samoj Crkvi pojavili neki koji su počeli sumnjati i govoriti kako Isus nije stvarno nazočan u sv. hostiji, već je to samo simbolika. Tada se ovim blagdanom i Tijelovskom procesijom željelo pokazati kako se priznaje i vjeruje Isusova nazočnost, te da mu se iskazuje beskrajno slavlje i beskrajna naklonost.

A drugi razlog zbog čega se uveo ovaj blagdan bio je zato što je misa tj. liturgija bila na latinskom jeziku, doduše mi smo imali tu privilegiju da misa bude na staroslavenskom. Ali drugi narodi nisu razumjeli strani jezik, pa je izgledalo da je sveta misa samo svećenikova, a narod je tako bio samo kao promatrač. Stoga se uveo ovaj današnji blagdan, da vjernici dožive ovo sveto otajstvo kao svoje, bez puno riječi, ali tako da se u procesijama i slavljima iskazuje veliko poštivanje i vjera prema Presvetom Sakramentu.

Zato je bilo posebno svečano kada se nekada u procesijama išlo gradskim ulicama i blagoslivljalo, to je bio znak vjere i poštivanja Presvetog Oltarskog Sakramenta. I dok se je blagoslivljalo, nisu se blagoslivljali samo oni koji su bili nazočni, već se blagoslivljalo čitavo mjesto i čitavi svijet. Znamo Isus je nazočan i svetohraništu. Znamo da je i rekao: „Gdje

su dvojica ili trojica sabrana u moje ima, ja sam s njima.“ A rekao je da je On u svakom čovjeku: „Što učinite jednom od ove moje najmanje braće, meni učinite!“ Nije rekao: „Kao da ste meni učinili“, nego: „Meni učinite“. Isus je dakle u svakom čovjeku.

Prisjećam se jedne priredbe za Božić iz vremena mojih sjemenišnih dana. Sjećam se jer sam i ja u njoj glumio, a bila je to priredba o jednom postolaru Martinu. Taj Martin, siromašan čovjek, u snu je čuo Isusov glas koji mu je rekao: „*Martine sutra ću doći u tvoju kuću!*“. Probudio se Martin sretan, ta Isus će doći u njegovu kuću. Brzo je ustao, uredio kuću koliko je mogao, pomeo, očistio, naložio vatru jer je bila zima, vani snijeg i led, i pristavio čaj da ima nešto za počastiti Isusa kada on dođe. I ode na prozor pa gleda, čeka ga, zna Martin kako Isus izgleda, poznat mu je njegov lik sa sličica.

I tako Martin čeka, čeka na prozoru i vidi jednog čistača koji čisti snijeg vani po studeni, pa ga zovne da dođe k njemu da se malo ugrije, i tako čovjek dođe u njegovu kuću, ugrije se, Marin mu daje čaja, čovjek mu se zahvali i ode svojim putem. I tako opet Martin ode na prozor gleda kada će ugledati Isusa, onda vidi ženu s dvoje male djece kako čekaju hoće li im tko naići, povesti ih putem, a oni se jadni smrzli. Martin se sažali pa zovne ženu da dođu k njemu, da se malo ogriju, i tako dođe ta žena s djecom, i njima Martin daje čaja i ugrije ih, i tako oni zahvalni otiđoše. Nakon toga naletjela ulicom neka djeca koja su nekom bogatašu ukrala malo voća, za njima jurio taj gazda s velikim štapom da ih istuče i kazni. Martin je to vidio kroz prozor pa je djecu na brzinu pozvao u svoju kuću i sakrio ih od toga ljutitog čovjeka. Tako i

ta djeca odu od njega sva zahvalna i sretna. A Martin opet ode na prozor i čeka, čeka, već se počelo smrkavati, a Isusa još nema. I postolar je postao žalostan, jer nema Isusa, a rekao je doći, i tako sav tužan postolar Martin sjedne i zaspe.

Onda, u polutama pozornice prolazi onaj čistač ulica kojega je Martin ogrijavao i okrijepio, i Martin potom čuje Isusove riječi: „*Martine to sam bio ja!*“. Prođe onda ona žena sa svojom djecom i Martin opet čuje: „*Martine to sam bio ja!*“. Prolaze onda ona djeca koju je on sakrio od gnjevnog čovjeka, i opet čuje one iste Isusove riječi. „*Martine to sam bio ja!*“. I prenio se Martin iz sna, sada sretan i zadovoljan, jer je shvatio da je u tim osobama bio Isus u njegovoj skromnoj kući.

Eto braćo i sestre pouke ove priče: u svakom čovjeku je Isus! Pa možeš li onda mrziti, možeš li činiti zlo, možeš li ne imati ljubavi prema starom i nemoćnom u kući, možeš li imati mržnje prema susjedi koja te nervira, ili prema nekoj drugoj osobi na poslu? U toj osobi je Isus, a mi kršćani zapravo trebamo svjedočiti svoju vjeru baš tako da budemo pokaznica Isusova.

I Tijelovskih procesija je danas sve manje, sve se nekako svelo na procesije u crkvi i oko crkve. Ponegdje ih još ima, ali ne treba nas to previše žalostiti. Još je važnije da se u sabranosti i tišini mi vjernici poklonimo Isusu, da shvatimo poruku ovoga blagdana, jer jedna od bitnih poruka je to da je Isus u svako čovjeku, da ga tako susrećemo. Druga poruka je da mi vjernici budemo pokaznica Isusa ovome svijetu.

Ako tako budemo činili onda ćemo na najbolji način slaviti današnji blagdan. Amen!

Zabilježio: Ć.Tomasović (Kučiće, 31. svibnja 2018.)

CREDO

Vjerujem. Živim. Znam.
Ti, rukama svetim, nosiš ovaj dan.
Kucam na vrata srca tvoga,
vođena svjetlom tijela uskrsloga.
U beskraj plovi usnulo more,
valovi nose stope tvoje.
Sidro nade bezvremensko je.

Vjerujem. Živim. Znam.
Na putu s Kristom,
nitko nije sam.
Duh Sveti lebdi nad vodama,
radost i snagu osjećam.
Ogladnjeh ti mi dade jesti.
Ožednjeh, ti me napoji.

Zgriješih, ali ruka tvoja,
iz okova teških, spremno me izbavi.
Vjerujem. Živim. Znam.
Istini svetoj pripadam.
U cvjetnjaku divnom srca tvoga,
vođena svjetlom tijela uskrsloga,
milošću Božjom udišem zrak.

Blagujem ljubav, pobjede znak,
molim, pjevam i rastem.
Ave Maria. Ave Gratia plena.
Majko vječne ljubavi,
božanskim sjajem zažarena.
Tvoj sinak premili, žuč gorku ispija.
Rane njegove lijek su grješnima.

Utrnulim srcima svjetlo spasenja,
sunce koje život obavlja
dok s izvora nebeskog sja.
Krjepka, milosna ljubav
u vječnost zanavijek utisnuta.
Ave Maria. Ave Gratia plena.
Dominus tecum.

Vjerujem. Živim. Znam.
Istini svetoj pripadam.
Duh Sveti lebdi nad vodama,
radost i snagu osjećam.
Zdravo Marijo. Zdravo Milosti puna.
Blagoslovljen plod utrobe tvoje.
Sidro ljubavi Božje, bezvremensko je!

Branka Mlinar

PROPOVIJED DON PAVE MEDIĆA U SVINIŠĆIMA NA DAN GOSPINA VRAĆANJA 13. VII. 1969.

*“Godišta su mnoga prošla,
od kako si k nama došla
u svom kipu posvećenom,
svom narodu ispaćenom.
Stotinu je prošlo ljeta,
da si s nama, Majko sveta.
Čuvala si naše selo,
utjehe nam bila vrelo!”*

Draga braćo! Prema kronici ove župe, ovaj dragi kip, u kojem mi slavimo našu zajedničku Majku na nebu, došao je u Svinišće pred više od sto godina. Nije tada ovdje bilo ceste, ni vozila. Dragi kip Majke Božje donesen je na ramenima vaših časnih pradjedova. A čitavo selo, staro i mlado, muško i žensko, sa suzama u očima i radošću u srcu dočekalo gaje ili ovdje na Brusu ili negdje do Smolina.

*“O kako su sretni bili,
pradjedovi naši mili,
kada su te dočekali,
zvukom zvona pozdravljali!
Jednako smo sretni i mi,
tvoje kćeri, tvoji sinci,
što si, Majko, uvijek s nama,
u svim našim potrebama!”*

Kršćanska braćo! Ima jedna potresna slika koja prikazuje dijete kako puži po majčinim grudima. Traži prsi materine, traži njezino srce, ljubav, toplinu. Ništa od toga ne nalazi, jer, majka je mrtva, hladna, ukočena, bez života, srce joj

više ne kuca. Umjetnikje tom dirljivom slikom htio prikazati strahote rata i ratnog razaranja, koji ubija i djecu i majke, i muževe i žene, i ljubav i život. Ono nejako dijete sve svoje nade polaže u mrtvu mater, ne znajući daje sva njegova nada uzaludna.

Dragi prijatelji! Ne čini li vam se, daje ova bolna slika simbol današnjeg nevjernog čovjeka koji odbacuje sve što vjera daje i sve svoje nade polaže u ono što je mrtvo, u ono što je bez života, u ono što ga ne može usrećiti? Ne čini li vam se, da su oni, koji neće da prihvate Mariju za Majku, ostali zapravo siročad bez majke? Svoje nade polažu u “mrtvu mater”, koja nema srca, topline ni ljubavi. - Mi nećemo i ne možemo to doživjeti. Mi nećemo ostati takve sirote jer imamo Majku. I zato budimo radosni, sigurni i spokojni. - U jeku rata, 1942. godine, nasljednik sv. Petra pokojni papa Pio XII., čitavo čovječanstvo posvetio je Prečistom Srcu Marijinu. To isto, kao vrhovni učitelj Crkve čini i 1950. godine, proglašivši vjekovima vjerovanu istinu, da je Majka Božja dušom i proslavljenim tijelom uznesena u nebesku slavu i da mi svoje nade postavljamo u Mariju, Majku koja nije mrtva i čije je srce puno topline i ljubavi prema svima nama. - Ono što je papa tada učinio, to isto su učinili svi naši biskupi na crkvenom Saboru u Rimu 1964. godine. Čitavu našu zemlju posvetili su Prečistom

Srcu Marijinu. - To isto, dragi Svinišćani i Kučićani, učinili su vaši časni očevi pred 100 i više godina kad su Božju Majku izabrali sebi za Majku. To isto činimo i mi danas masovnom i svečanom procesijom kao i svečanom službom Božjom. Pa zato:

*“Svim te srcem zazivamo,
Majko od svih poštovana,
molba što ti upravljamo,
nek’nam bude uslišana:
Nek’ tvoj oltar i svetište
uvijek bude utočište
i utjeha tvoga puka,
kad ga snađe kakva muka?”*

Još su nam, nažalost, u sjećanju strahote Drugog svjetskog rata. Strahote bombardiranja i razaranja. Kažu da je u velikim gradovima za vrijeme bombardiranja najstrašnije od svega slušati krikove majki koje dozivaju svoju preplašenu i raštrkanu djecu. - Zar nam se ne čini, braćo, da Majka nad majkama, Isusova mati, u ova teška i bezbožna vremena ne vapi i ne doziva svoju raštrkanu i zalutalu djecu, koju je u patnjama pod križem rodila i koju je na Kalvariji, preko Ivana, od Krista primila? Svjedoci smo kako tolike duše njezine djece srljaju u propast. Toliki se gube u buci i vrevi svijeta. Toliki stradaju od “bombi” kojekakvih grijeha i zločina. Toliki lutaju u “dimu” nevjere, strasti i pogubnih filozofija. A Majka Božja zove, čeka i nudi svoju majčinsku zaštitu, okrilje, ljubav i toplinu. *“Tko mene nađe, naći će život i crpst će spasenje od Gospodina?”*

Štovatelji BDM! Ovaj mili lik naše Gospe utjeha je bio i radost stanovnici-

ma ovih sela, kroz evo, više od stotinu godina. Kolike su majke pred ovim kipom našle utjehu i pomoć. Kolike djevojke savjet i smirenje. Koliki očevi okrepnu i snagu u surovij borbi života. Koliki mladići smisao u herojskom svladavanju svojih mladenačkih strasti. *“Nikada se - kaže sv. Bernard - nikada se nije čulo, da je ikoga zapustila tko se je njoj za zaštitu obratio”.*

*“Vedrila si naše dane,
liječila si naše rane,
za sva dobra,
o hvala ti-stoput hvala, dobra Mati!”*

Dragi Svinišćani i Kučićani! Ovaj prelijepi Marijin kip nalazi se ovdje među nama. U vjeri, slozi i ljubavi povezuje naša dva sela. U procesiji prolazi našim putovima i našim ulicama, da u vjeri i ufanju učvrsti nas koji smo joj vjerni i da blagom materinskom ljubavlju Sinu svome pozove sve one koji su od nje- ga odlutali. A udaljenima i odlutalima da upravi majčinski poziv: *“Vrati mi se natrag, milo dijete moje, ja Majka tvoja, ljubim te i čekam!”* Amen!

NAPOMENA:

Zbog toga što je ovaj broj Zova RO posvećen povijesti zavjetnoga slavija *Gospina Prinosa* i *Vraćanja* prenosimo ovo iz don Pavine knjige: Prijateljima u pohode (kratki prikaz povijesti župe Uznesenja BDM u Svinišću za razdoblje od 1968. do 1980.), Split 2009, str.27-29, naravno, s autorovim dopuštenjem.

JOŠ JEDNOM O LJUBAVI

Već u drugom svesku našega Zova rodnih ognjišta, preciznije u br. 1, 1996., pisao sam o fenomenu ljubavi. U prva dva uvodna stavka napisao sam. Ljubav ima magičnu snagu ljudske privlačnosti, povezanosti, privrženosti i odanosti. Izraz je čovječnosti, očitovanje ljudskosti, simbol humanosti. Ona je „prava kad proizvodi dobro osoba i dobro zajednica, kad to dobro stvara i drugima dariva“ (Pismo obitelji pape Ivana Pavla II., str. 54.)

Fenomen ljubavi ima duboko filozofsko, antropološko, psihološko, sociološko, pedagoško, etičko i teološko značenje. Ljubav je u biti snažan osjećaj, stav, naklonost, afinitet i zanimanje za druga bića ili objekte; plemeniti osjećaj pripadnosti, odanosti, međusobne povezanosti i pripadnosti. Ona je tvorac dobrog, uzvišenog snažnog, toplog i humanog. Ona je škola altruizma koja oplemenjuje ljudska bića, ljudske osobnosti i značaje. Ona „čini da se čovjek ostvaruje iskrenim sebedarjem: ljubiti znači davati i primati ono što se ne može ni kupiti ni prodati nego samo slobodno uzajamno podariti“ (Isto, str. 31.) „Ljubav je strpljiva, dobrotiva, ne zavidi, ne hvasta se, ne oholi se; nije nepristojna, ne traži svoje, ne razdražuje se, zaboravlja i prašta zlo, ne raduje se nepravdi, a raduje se istini; sve ispričava, sve vjeruje, svemu se nada, sve podnosi – ljubav nigda ne prestaje.“ (Iz pjesme „Hvalospjev ljubavi“ u Sv. Pismu: Kor, 4-8.)

Ti uvodni stavci posvećeni su istinskoj ljubavi koja zavređuje hvalospjeve. Postoje, međutim, i tamne strane odno-

sa ljudi različita spola koje obezvrjeđuju ljubav. Tako, već sedamdesetih godina minulog stoljeća u nacrtu programa „seksualnog odgoja“ za škole drugog stupnja nalazimo, među ostalim, i ovu formulaciju: „Postoji spolna želja bez ljubavi, no nema ljubavi bez spolne želje: tzv. platonska ljubav je iluzija, odnosno oblik zavaravanja samoga sebe.“ Kakva „krasna“ poruka mladim ljudima, posebno onima koji snažno i iskreno vole, a njihove misli nisu prvotno upravljene na spolni akt. A takva ljubav ne samo da postoji nego je i česta u mladih oba spola. Njihov ljubavni zanos u pravilu nije nagonskog karaktera, nije biologiziran i materijaliziran. Takvu ljubav vrlo lijepo je opisao Victor Hugo u *Jadnicima*: „Koliko je god potrajao mjesec svibanj te godine 1832. dolazila su svake noći, u taj jadni divlji vrt, pod ono džbunje, što je svakim danom bivalo sve mirisnije i sve gušće, dva bića sastavljena iz svih čistoća i svih nevinosti, prelijevajući se od svih nebeskih blaženstava, bliži arhandelima negoli ljudima, čista, časna, opijena, zračna, koja su blistala jedno za drugo u mraku. Cosetti se činilo da Marius ima krunu, a Mariusu, da Cosette ima aureolu. Oni su se doticali, oni su se gledali, uzimali se za ruke, pripijali se jedno uz drugo; ali bila je jedna granica, koje nisu prelazili. Ne zato što su je poštovali; nisu je ni znali. Marius je osjećao jednu pregradu, Cosettinu nevinost, a Cosette je osjećala jedan oslonac, Mariusovu čestitost. Prvi poljubac bio je i posljednji. Marius, poslije toga, najviše ako bi se usnama dotakao Cosettine ruke, nara-

menice na vratu ili uvojka kose. Cosette je za njega bila neki miris, a ne žena. On ju je udisao. Ona nije ništa odbijala, i on nije ništa tražio. Cosette je bila sretna, a Marius zadovoljan. Oni su živjeli u onom začaranom stanju, koje bi se moglo nazvati zasjenjenost jedne duše drugom dušom. To je bio onaj neizrecivi prvi zagrljaj dviju nevinosti u idealu.

U ovom ljubavnom času, času u kome pohota savršeno šuti u svemoći ushita, Marius, čisti serafinski Marius, prije bi otišao k nekoj javnoj ženi nego što bi Cosettinu haljinu malko podigao. Jednom, pri mjesecini, Cosette se nagnula da podigne neku stvar sa zemlje; njezina bluzica se rastvori i pokaza početak grla. Marius okrene oči.

Što se događalo između ova dva bića? Ništa. Ona su se obožavala.“

Takav zanos nalazimo i u ljubavnoj poeziji mladih ljudi našega vremena. Za ilustraciju navodim dvije pjesme koje su nastale kao rezultat takva zanosa i koje ga jako lijepo izražavaju.

Nakon susreta s njim, nakon zajednički provedenih nekoliko dana u kojima je došla do izražaja pažnja i razumijevanje, nježnost i takt, ona nije mogla ostati ravnodušna. Upravo zbog toga što nije nasrtao i žudio, nego shvaćao i ophodio se vrlo taktično i nježno, osjetila je potrebu da taj susret sačuva kao trajnu uspomenu. Napisala je pjesmu:

Sjećaš li se?
Gledali smo zvjezdano nebo,
osjećali lagani planinski povjetarac,
slušali žubor vode
i otkucaje srca.
Sjećaš li se?

Podrhtavao si kao vjetar,
mrsio pogledom kosu
i želio topli dodir
nedostižne ruke.

Pri ponovnom susretu zajednički su je čitali, sjećali se trenutaka koje su proveli skupa

i bili su sretni. Potaknut stihovima djevojke koju je zavolio i on je osjetio potrebu da svoje emocionalno raspoloženje izrazi, zabilježi i sačuva. Na slijedeći susret donio je svoju pjesmu:

Sjećam se, draga,
i uvijek ću se sjećati.
Sjećati našega susreta i prve šetnje,
jedne posjete i jednoga putovanja,
zvjezdanog neba
i planinskog povjetarca,
žubora potoka i otkucaja srca,
nježnog pogleda i dva plava oka,
recitiranih stihova i ljubavi
koja se rađala.

Znam da naše uspomene nisu tako brojne,
ali su lijepe kao proljetno cvijeće,
čiste kao voda planinskog potočića,
nježne kao dodir tvoje ruke,
skladne kao otkucaji srca,
tople kao tvoje usne,
privlačne kao ti i tvoji stihovi,
drage kao tvoje plave oči,
uzvišene kao ideali.

Pročitali su pjesmu. Pogledi su se sreli i razumjeli. Riječi su bile suviše. Jedno vrijeme su se samo gledali, spontano se zagrlili, a potom pošli u šetnju. Te večeri djevojka je donijela u svoju sobu kitu cvijeća. Stavila ga je u vazuu i promatrala dugo, dugo u noć. Gledajući nježne

cvjetove još jednom je osjetila želju da svoja čuvstva pretvori u stihove. Tako je nastala druga nježna njezina pjesma posvećena jednom lijepom susretu.

Nestrpljivo je očekivala novi susret, a kad su se sreli ponovno su čitali stihove, obnavljali uspomene. Ljubav se rodila i rasla, ali smisao i svrhu nije vidjela u spolnim odnosima. Ona je bila viša i jača od njih, bila je uzvišenija i takva svrha bi je, što više, povrijedila. Rođena ljubav se vinula prema idealima, žudeći da ostane uvijek nježna i lijepa kao stihovi, kao poezija, kao mladenački zanos.

Treba li, dakle, tim mladim ljudima reći: „Postoji spolna želja bez ljubavi, no nema ljubavi bez spolne želje: tzv. platoniska ljubav je iluzija, odnosno oblik zavaravanja samoga sebe“? Koji smisao, koju svrhu ima takva poruka? Takva svrhovitost kojom seksolozi, u službi ideologija zla, žele opravdati svoja sredstva i postupke, postaje vrlo banalna i štetna kada se istinski ljubi.

Očito Marica Dekleva prof. Filozofskog fakulteta u Ljubljani ima pravo, kada je pod kraj šezdesetih godina proš-

log stoljeća, tvrdila da u nas postoji ponižavanje ljudskih odnosa u goloj, uzbuđujućoj spolnosti. Konstatirajući da to dolazi do izražaja u brojnim časopisima i listovima, „u komercijalizaciji umjetnosti i čovječjeg tijela kako ga pokazuju mnogi prizori seksualnog izživljavanja u filmovima, književnosti pa sve do živih primjera seksualnog uzbuđivanja u zabavnim lokalima“, autorica zaključuje: „Te pojave nisu suprotne humanosti, nego zato što ne uvažavaju etiku odnosa među ljudima i priznaju samo rutinski seksualne igre i seksualno izživljavanje.“ (M. Dekleva: Moralni odgoj, u knjizi Pedagogija 1, Matica Hrvatska, Zagreb 1968., str. 345.) Takav način shvaćanja, međutim, značajniji je za odrasle nego mlade ljude. Ne trudite se da na njih prenosite vaša shvaćanja, vaše izobličene stavove, vaša razočaranja i besmisao života. Mladi ljudi, oba spola, osjećaju potrebu za pravom ljubavi i znaju istinski voljeti. Zašto im hoćete spaliti krila, kada oni žele letjeti?

Prof. dr. Ante Vukasović

ČETIRI NAČINA KAKO SE RIJEŠITI NEPOTREBNOG STRESA

Možda niste svjesni da stres može biti glavni neprijatelj u postizanju čvrste kontrole nad vašim vremenom. Stres pomućuje vašu sposobnost jasnog razmišljanja i racionalnog odlučivanja. Loše odluke vode dodatnom stresu i novim lošim odlukama.

Stres ne djeluje loše samo na mentalno i emocionalno zdravlje već i na srce,

a može uzrokovati i bolove u kralježnici i glavobolju. U današnjem se načinu života nemoguće riješiti stresa. Ali ga je moguće kontrolirati. Neka to bude vaš cilj.

Kada počnete osjećati da ste pod stresom, slijedite ova dva savjeta: Utvrdite njegov uzrok. Suočite se s uzrokom ili se distancirajte od njega.

1. Nastojte otkriti uzrok stresa - Ako pravilno identificirate izvor stresa, nećete uludo potrošiti vrijeme pokušavajući naći rješenje tamo gdje ga nema, a poštedit ćete se i tjeskobe koja proizlazi iz traženja rješenja na krivim mjestima. To možda neće biti lako. Niste li u stanju otkriti prave izvore stresa u svom životu, pokušajte sljedeće:

2. Razmotrite sve svoje obveze - One se nižu od bitnih, povezanih s vašom životnom zadaćom i prioritetima, do trivijalnih. Razmislite o svim ljudima koji su uključeni u vaše bitne odnose. Promislite što očekujete od njih i što mislite da oni očekuju od vas.

3. Utvrdite ispunjavate li očekivanja - Možda osjećate kako ne možete ljudima dati ono što od vas očekuju ili kako nikada nećete dobiti od drugih ono što vama treba. Ovo može biti izvor stresa. Često osjećaji poput ovih leže duboko u našoj podsvijesti. Ali ako ste strpljivi i imate ih hrabrosti izvući na površinu, to će vam više koristiti nego upravljanje vremenom. Bolji će biti i vaši odnosi i vaš cjelokupni pogled na život.

4. Okrenite leđa grijesima koji uzrokuju stres - Postoji još bitniji način identificiranja onoga što uzrokuje stres u vašem životu: ispitivanje savjesti.

Grieh je najveći izvor stresa i najveći razlog uzaludnog trošenja vremena. Što više griješite, više ćete biti pod stresom zbog neusklađenosti svojih načela i svojih djela. Grieh se hrani sam sobom i stoga se neka trenutačna pobuna može razviti u naviku koja uništava dane, mje-

sece, godine, pa čak i čitav vaš život. Primjer toga je ovisnost: ona započinje jednim činom, ali u konačnici preuzima svaki aspekt života.

Nemojte misliti da vi niste tome podložni. Čak i ako niste ovisnik ni o čemu, ono što Crkva naziva "zavodljivošću zla" može vam itekako lako oduzimati sve više i više vaših sati i remetiti vam san stresom koji proizlazi iz osjećaja krivnje.

Ako ćete zapamtiti samo jedno, neka to bude: *Grieh je gubitak vremena.*

Znate, ništa ne smanjuje stres tako efikasno kao dobra ispovijed! Ja, na primjer, nisam nikada izišao iz ispovjedaonice, a da se nisam osjećao lakšim i slobodnijim nego kad sam ulazio u nju. Ako identificirate izvore svog stresa i ostavite ih, koliko god je to moguće, u ispovjedaonici, to će doprinijeti vašem dobrom emocionalnom i fizičkom stanju kao i vašem duhovnom zdravlju. Zauzvrat će duhovno zdrava osoba biti sposobnija suočiti se sa svjetovnim stresom.

Kada se jednom oslobodite tereta svojih grijeha i čvrsto odlučite ubuduće ih izbjegavati, stres uzrokovan grijehom zamijenit će osjećaj mira i nove predanosti provođenju vremena na način kako to Bog za vas želi. (*Preuzeto sa: Bitno.net*)

POBAČAJ – NAJZLOĆUDNIJI TUMOR RODNE IDEOLOGIJE

Lijepu i dragu domovinu Hrvatsku potresale su bure i oluje najavljene ratifikacije Istanbulske konvencije i novih zakona o obitelji i pobačaju. Burevjesnici su uznemirili pučanstvo, političare, građane, medije i ideologije. Jedan od glavnih čimbenika spoticanja je pobačaj. Zločinačka jugo-komunistička ideologija je vrlo davne 1978. g. usvojila „Zakon o zdravstvenim mjerama za ostvarenje prava na slobodu odlučivanja o rađanju djece“, kojim je legaliziran pobačaj, a vlade Ivica Račana i Zorana Milanovića i njihove politike energično su branile i do danas obranile taj zločinački zakon. Najava novog Zakona o pobačaju, usporedo s Istanbulskom konvencijom, svom žestinom je sukobila u jednom taboru agresivne pristaše ideologija zla, za koje je nerođeno dijete neželjeni tumor koji se mora što prije odstraniti, a na drugoj strani branitelje nerođene djece kao ljudskih bića od začeca do naravne smrti.

Nepobitna je činjenica da život počinje začecem. Činom začeca nastaje novi život genetski točno određene ljudske osobe. Ona kao i sva druga ljudska bića ima nepovrjedivo pravo na život, a pobačaj je ubojstvo nerođena djeteta. Nitko ne može imati pravo na zločin ubijanja. Takav bi čin bio izvan ljudskih prava pa mora biti i izvan zakona. Unatoč tomu nerođena djeca najugroženija su ljudska bića. Ona su najmasovnije žrtve suvremene „kulture smrti“.

Pravo na život jedno je od najstarijih

ljudskih prava. Svi zakoni od Hamurabijeva do danas, sve velike vjerske zajednice prihvaćaju i poštuju zapovijed: „Ne ubij!“ Poznata je prisega glasovitog grčkog liječnika Hipokrata (iz četvrtog stoljeća prije Krista) kojom je postavio temelj medicinske etike. Ona nalaže liječnicima prisezanje da ne će ženi dati sredstvo za pometnuće ploda, a u Ženevskoj povelji svjetske zdravstvene organizacije, iz 1948. g., tekst toga dijela prisege glasi: „Apsolutno ću poštovati ljudski život već od njegova začeca“. Stoga je pravo na život zaštićeno brojnim međunarodnim aktima i nacionalnim zakonodavstvima. Kao opće, temeljno i apsolutno ljudsko pravo sadržano je u svim poveljama o ljudskim pravima. Polazni je aksiom Opće povelje o pravima čovjeka UN iz 1948. g. Pravo na život kao temeljno ljudsko pravo sadržano je i u Ustavu Republike Hrvatske. U članu 21. piše: „Svako ljudsko biće ima pravo na život. U Republici Hrvatskoj nema smrtne kazne“.

Spoznavši činjenicu da hrvatskom narodu prijete demografska katastrofa premijer Andrej Plenković je, u vijestima HRT-a 20. ožujka 2017., naglasio da je demografija kapitalno pitanje naše budućnosti, a predsjednica Kolinda Grabar-Kitarović je izjavila da je Hrvatska „izvanrednom stanju“ i da je demografska obnova „zadaca svih zadaća“. Ta „zadaca svih zadaća“ kategorički je imperativ života hrvatskoga naroda, a svojedobno je prvi hrvatski predsjednik

Franjo Tuđman jasno naznačio: pobačaj samo u slučaju stvarne medicinske opravdanosti.

Ne postoji ni jedan jedini ljudski razlog za pobačaj, odnosno za ubojstva nerođene djece, a etički, moralni, vjerski, pravni, nacionalni i ljudski razlozi ga odbacuju:

- Ljudski život traje od začeca do smrti. Mijenjaju se i različiti su pojedini stadiji života, ali on neprekidno traje i jednako je vrijedan u svim stadijima – prije i poslije rođenja. Pobačaj narušava najviši zakon – zakon života i negira ljudski život kao najvišu ovozemaljsku vrijednost.

- Ubojstvo je teški moralni prekršaj u svih civilizacijskih naroda i kultura. Ono je, primjenom općeljudskih moralnih kriterija, najteži zločin. Stoga je ubojstvo nerođena djeteta nedopustiv moralni prekršaj.

- „Ne ubij“! – peta je Božja zapovijed. Njezinim nepriznavanjem pobačaj negira Božji zakon, a to je najteži smrtni grijeh.

- „Ne ubij“! – nije samo Božja zapovijed, nego i kategorička odredba svih pravnih sustava, od najstarijih do suvremenih. Pobačaj je ubojstvo nerođena djeteta i stoga mora biti najstrože kazneno djelo.

- Hrvatski narod, zahvaćen procesom depopulacije, našao se pred opasnošću izumiranja i nestanka. Pobačaj jača taj tragični proces i time je agresivni, genocidni protuhrvatski čin.

- Osakađujući ženu tjelesno i duhovno i pretvarajući je u ubojicu svoga djeteta, pobačaj je duboko neljudski postupak.

- Riječju, pobačaj mora biti najteže kazneno djelo jer je uperen protiv ljudskoga života, najviše ovozemaljske vrijednosti, ruši temelje čovječnosti i obezvrjeđuje uzvišene ljudske ideale i vrjednote: Bogoljublje, čovjekoljublje i domoljublje.

Stranka GLAS izjavila je da prijedlog novog Obiteljskog zakona pokazuje pravo lice Plenkovićeve vlade, koja ne nudi napredak nego nastavkom „konzervativne revolucije“ vraća Hrvatsku u Srednji vijek. A što želi strančica GLAS, SDP, HNS i svekolike im drugarice ideologije zla? Željele bi našu dragu domovinu Hrvatsku vratiti u Sódomu i Gómoru i danas, na planeti Zemlji, uspostaviti Luciferovo pakleno carstvo. Sotonske su to igre i smicalice.

Ako je hrvatska politika doista hrvatska, a hrvatski političari ne žele izumiranje Hrvata, bez odlaganja moraju dokinuti jugo-komunistički zakon, kojim je legaliziran pobačaj, jer je zločinački. U najavljeni Zakon o pobačaju mora se ugraditi zaštita ljudskoga života od začeca do naravne smrti. Već je naznačeno da je pravo na život, kao temeljno ljudsko pravo, sadržano u Ustavu RH, ali kako bi se izbjegle igre i smicalice o početku ljudskoga života i u čl. 21. Ustava decidirano treba naznačiti da svako ljudsko biće ima pravo na život od začeca do naravne smrti. To je hrvatski moralni i nacionalni imperativ. Bože čuvaj Hrvatsku!

Prof. dr. Ante Vukasović

Don Slavko Kovačić

„GOSPIN PRINOS“ ZAVJETNE PROCESIJE S GOSPINIM KIPOM IZ SVINIŠĆA U KUČIĆE I NATRAG

Zavjetne procesije s Gospinim kipom u selima Kučiće i Svinišće

Radi čitatelja našega lista koji ne po-
tječu iz omiškoga kraja, a žele i prije čit-
anja ovoga povijesnog prikaza doznati
o kakvom se to pobožnom običaju radi
donosimo već ovdje na početku članka
kratko razjašnjenje, koje je već bilo izne-
seno u 19. broju Zova na str. 51-53.

U prvu nedjelju poslije spomendana
Sv. Ante Padovanskoga (13. VI.) sudi-
onici zavjetne procesije s Gospinim ki-
pom iz župe Kučiće u procesiji kreću iz
svoje stare crkve Sv. Luke prastarim pu-
tem koji vodi ispod planine put Svinišća,
gdje ih dočekaju vjernici župe Svinišće.
Potom i jedni i drugi iz sviniške župne cr-
kve kreću s tamošnjim Gospinim kipom
u svečanoj procesiji put župne crkve u
Kučićima te, kad se poslije hodanja po-
praćena molitvom i pobožnom pjesmom
cestom dugom nešto manje od tri kilo-
metra stigne, kip biva postavljen u ku-
čićku crkvu te se potom tu slavi svečana
misa. To slavlje ima značenje zavjetno-
ga Gospina blagdana za Kučićane, koji
stoga te nedjelje običavaju ugostiti svoje
prijatelje i rodbinu. Poslije četiri tjedna
slijedi druga takva zajednička zavjetna
procesija u obratnome smjeru. Kučićani
za jednu i za drugu procesiju rabe izraz
Gospin prinos, dok Sviniščani tu drugu

nazivaju *Gospino vraćanje*, što je posve
razumljivo, jer tom prigodom oni hodeći
u procesiji dođu u Kučiće, nakon čega
se Gospin kip istim putem nosi do nji-
hove župne crkve u svečanoj procesiji u
kojoj opet sudjeluju župljani obiju župa.
Slijedi svečana zavjetna misa u sviniškoj
župnoj crkvi, a ta nedjelja ima značenje
njihova zavjetnoga Gospina blagdana,
pa stoga oni dočekuju uzvanike iz redo-
va rodbine i prijatelja.

Procesije u župama Kučiće, Svinišće, Kostanje, Podgrađe i Rogoznica g. 1841.

U zapisniku o pohodu biskupa Gode-
assija župi Kučiće obavljenom 19. ruj-
na 1841. navedeno je da se u toj župi
tijekom godine održavaju procesije na
blagdan Sv. Marka (25. travnja), na Pro-
sne dane¹, na blagdan Tijelova, na dru-
gu nedjelju u tijelovskoj osmini i na po-
sljednji dan te osmine. Prve su povezane
s blagoslovom polja, a ostale s čašće-
njem Prev. Tijela Isusova u Sakramen-
tu euharistije. U zapisniku o tadašnjem
pohodu župi Svinišće zabilježene su kao

1 Prosnim danima nazivala su se tri dana prije
blagdana Uzašašća Gospodinova zvanog i
Spasovo, a nekoć pučki u našem kraju *Križi*
upravo po procesiji i blagoslovu polja kod
četiriju križa na uzvisinama diljem sela.

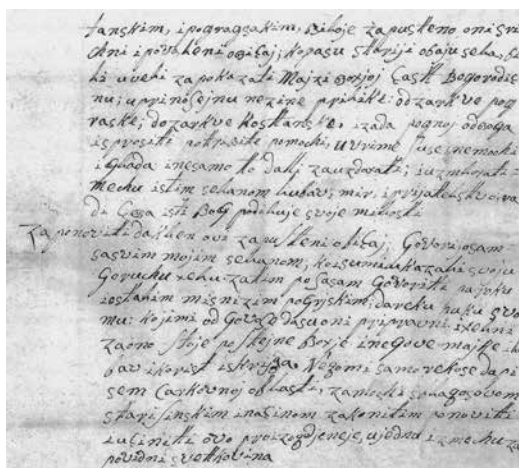
i u Kučićima procesije s blagoslovom polja, a euharistijske samo na Tijelovo i na osminu toga blagdana, a tako i za Kostanje i za Podgrađe s tom razlikom što se u tim dvjema župama procesija sa Sv. Sakramentom oko crkve održavala i svake treće nedjelje u mjesecu.

U tim zapisnicima nema nigdje spomena procesiji s Gospinom slikom ili kipom. Na temelju tih službenih podataka može se zaključiti da tada ni u jednoj od četiriju gore navedenih župa nije bilo procesije povezane sa štovanjem Bl. Djevice Marije.

S oslanjanjem upravo na tu činjenicu moglo bi se zastupati mišljenje da su se zavjetne procesije s Gospinim kipom u župama omiškog zaleđa počele održavati tek u drugoj polovici 19. st. Međutim, Mate Gojsalić, koji se bavi prošlostu svoga roda, a onda i općenito Kostanja i Poljica, upozorio nas je na podatak o znatno starijem običaju održavanja zavjetne procesije s Gospinim kipom koja s druge strane Cetine ide od podgrajske župne crkve do kostanjske i natrag.

Doista, u spisima je Nadbiskupskoga arhiva u Splitu sačuvana molba što ju je kostanjski župnik don Stipan Gojsalić poslao 10. lipnja 1830. tadašnjemu upravitelju Splitsko-Makarske biskupije, kaptolskom vikaru don Marku Dudanu. On tu kaže ovo:

*Budući da radi one nevoljne pravde, koja ima nekoliko godina štetno i zlosritnjo kraljuje među selim kostanskim i pograjskim bio je zapušten oni srićni i povaljeni običaj koga su stariji obaju sela bili uveli za pokazati Majci Božjoj čast bogorodičnu u prinosenju n/j/ezi-
ne prilike od carkve pograsko do car-
kve kostanske i za da po njoj od Boga
isprositi potribite pomoći u vrime suše,*

Dio molbe don Stipana Gojsalića
od 10. lipnja 1830.

*nemoći i glada, i ne samo to, dali za
uzdaržati i uzmložati među istim se-
ljanom ljubav, mir i prijateljstvo, radi
česa isti Bog podiljuje svoje milosti. -
Za ponoviti, daklen, ovi zapušteni obi-
čaj govoriyo sam sa svim mojim selja-
nom, koji su mi ukazali svoju goruću
želju. Zatim pošam govoriyo paroku
i ostalim misnicim pogr/a/jskim, da
reku puku svomu, koji mi odgovoriše
da su oni pripravn i željni za ono što je
poštenje Božje i njegove Majke i ljubav
i korist iskrnjega; nego mi samo reko-
še da pišem carkovnoj oblasti za moći
s blagosovom starišinskim i načinom
zakonitim ponoviti i učiniti ovo proi-
zodjenje u jednu između zapovidni/h/
svetkovina. - Moljena je, daklen, Vaša
starišinska vlast da dopusti milost pro-
šenu i pošlje željni pastirski blagosov
(...).“²*

Župnik Gojsalić je, dakle, u tom do-
pisu jasno opisao stari pobožni običaj

² Ovdje smo pisanje nekih slova prilagodili sa-
dašnjem načinu ne mijenjajući jezične poseb-
nosti.

održavanja te procesije, njezinu višestruku namjenu i uzrok godišnjega prekida. Naglasio je opću želju svećenika i puka obiju župa da se taj običaj obnovi. Međutim, vikar se Dudan nije usudio dati traženo dopuštenje. U protokolu, u kojem je taj dopis registriran, naznačeno je da odobrenje nije dano „iz političkih razloga“, što znači da austrijske vlasti tada nisu dopuštale okupljanja velikog broja ljudi iz više sela, pa ni kad bi se radilo o procesijama.

Vjerojatno do prekida starijega podgrajsko-kostanjskoga običaja „Gospina prinosa“, a zacijelo i sličnih u nekim drugim selima, nije došlo poglavito zbog sporova između sela. Takve su procesije i sva druga masovna okupljanja zabranile već g. 1807. francuske vlasti, dakle u doba pobune Poljičana, Kaštelana, Podgorana i nekih drugih. Iz navedenih riječi vikara Dudana razabire se da nakon sloma Napoleonova carstva i povlačenja Francuza iz Dalmacije nove austrijske vlasti nisu dopuštale obnovu običaja te vrste iz sličnih političkih razloga. Po svemu sudeći tako je bilo sve do promjena do kojih je u političkom životu Habsburške Monarhije došlo ranih šezdesetih godina 19. stoljeća.

Prema tomu podatke o procesijama što su uneseni u zapisnike o Godeassijevu biskupskom pohodu pojedinih župa možemo smatrati pouzdanima, iako ne isključuju baš svaku nepreciznost. Primjer je takve nepreciznosti nabrojane procesija u zapisniku o Godeassijevu pohodu župi Rogoznica. U njemu su također navedene samo procesije povezane s blagoslovom polja i čašćenjem Presv. Sakramenta. Međutim, u priloženom izvješću pisanom rukom tadašnjega župnika don Filipa Tomaso-

vića naslovljenom „Običaji u carkvi rogozničkoj“ čitamo pod brojem 10.: „Na Sv. Marka blagosov polja s kraj u kraj sela“; 11.: „Rogaciuni takodjer blagosov polja“; 15.: „Na blagdan Priv. Tila Gospodinova predika i blagosov sa Svetim Sakramentom okolo carkve“ i 16.: Na Veliku Gospu predika i procesiun s istom prilikom okolo carkve“. On tu, dakle, navodi i procesiju s Gospinom slikom ili kipom („prilikom“), ali ne po selu nego samo „okolo carkve“.

Je li možda i običaj Gospinog prinosa iz Svinišća u Kućice nastao u 18. stoljeću?

Moguće je da je i procesija s Gospinom slikom ili kipom iz crkve Uznesenja Bl. Djevice Marije u Svinišćima od te crkve pa do crkve Sv. Luke u Kućićima i natrag uvedena u isto vrijeme kad i ona također od crkve Uznesenja Bl. Djevice Marije u Podgrađu do kostanjske Sv. Mihovila.

U Zovu broj 43. na stranici 35. naveli smo da je u knjigu crkvenih računa kućičkoga crkvinarstva pod radnom godinom 1780./81. među troškovima naveden i „prah za pozdrave Blaženoj Djevi“ (*polvere per saluti alla B. Vergine*), a pod sljedećom 1781./82. malo jasnije izraženo: „prah za pozdrave u procesiji s Blaženom Djevicom“ (*polvere per saluti in processione colla B. Vergine*). Iz toga bi se zapisa moglo zaključiti da se pučalo iz mačkula upravo za vrijeme procesije Gospina prinosa iz Svinišća u Kućice uvedene možda tih godina.

Moglo se je, doduše, raditi i o pucnjavi prigodom procesije s nekom Gospinom slikom koja se tada nalazila u crkvi Sv. Luke (Kip je nabavljan više desetlje-

ća nakon toga!), ali to što Gospin prinos iz Podgrađa u Kostanje spomenuti kostanjski župnik g. 1830. opisuje kao stari običaj povećava vjerojatnost pretpostavci da je i u dvjema župama smještenim s druge strane rijeke Cetine uveden isto takav običaj prenošenja Gospina kipa otprilike u isto doba.

Uostalom, povezanost je Sviniščana i Kučićana u crkvenom i svakom drugom pogledu bila mnogo veća nego Pograjaca i Kostanjaca. Sela Kostanje i Podgrađe sve do 1807. nisu pripadala istoj područnoj zajednici. Prvo je u starini pripadalo Župi-Knežiji Poljica, a Podgrađe Knežiji Radobilji, potom Omiškoj providuriji. Bila su od davnina posebne crkvene župe. Za razliku od toga sela Kučice i Svinišće pripadale su uvijek istoj teritorijalno zajednici, prije Župi-Kneževini Primorje, potom Omiškoj providuriji, pa Općini Omiš, a sve do sredine 18. stoljeća istoj crkvenoj župi s dvije crkve: Sv. Luke u Kučićima i Gospinoj u Sviniščima. Vjernike je iz tih sela i nakon razdvajanja u posebne župe sve do najnovijih vremena snažno povezivalo štovanje Bl. Djevice Marije u njezinoj crkvi na Brusu, čak i kad je dolazilo i do žestokih razmirica o granici. U nju je sve do sedamdesetih godina 20. stoljeća na blagdan Velike Gospe hodočastilo prije svanuća više od stotine Kučićana.

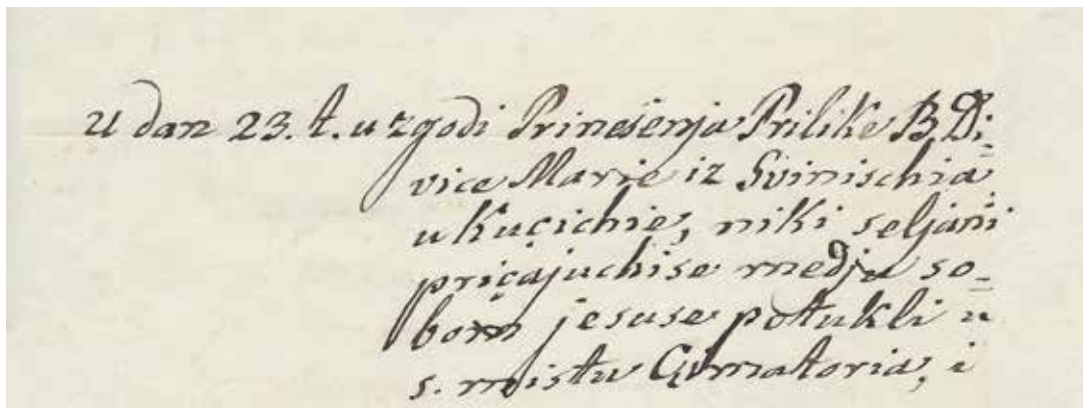
Sadašnji Gospin kip u Sviniščima i zavjetna procesija njegova „prinosa“

Prva vijest o Gospinu kipu u Sviniščima koji se i sada nosi u procesiji Gospina prinosa nalazi se u zapisniku o primopredaji župe Svinišće sastavljenom na talijanskom jeziku 23. ožujka 1871.

U opisu tadašnje sviniške crkve sastavljenom tom prigodom zapisano je da je posvećena Marijinom uznesenju, da je u njoj glavni oltar od djelomično pozlaćenog drva s izuzetkom svetohraništa koje je izrađeno od mramora i dosta dolično, a desno od njega oltar od obojena drva s drvenim kipom Bl. Djevice Marije posve novim (*tutto nuovo*) za koji je plaćeno 120 fiorina, s lijeve strane oltar posvećen sv. Ivanu Krstitelju sa slikom na platnu na kojoj je prikazana Bl. Djevica od Žalosti a vrijedi 100 fiorina. Gospin je kip, dakle, nabavljen tih godina, možda upravo u prvim mjesecima g. 1871. ili u prethodnoj godini, jer inače u zapisniku ne bi naglasili da je „posve nov“.

Don Rade Terzić je u članku o sviniškoj župnoj crkvi objavljenom u četvrtom po redu broju ZOVRO (to je 1. broj g. 1997.) o tome na stranici 46. i 47. napisao ovo:

Početak don Filipova dopisa od 24. lipnja 1872.

Sedamdesetih godina prošlog stoljeća nabavljen je kip Gospe od Uznesenja koji se nalazi sada u niši na Gospinu oltaru današnje crkve. Pričao mi je pok. Jakov Terzić nekoliko puta da je kip nabavljen na otoku Braču. Brodom su doveli kip u Ruskamen, u Rogoznicu. Vjernici iz Svinišća i Kučića uraniše jednog dana i pod vodstvom svojih župnika donesoše kip iz Ruskarena u Svinišće. Pok. Jakov, tada je bio dječak, a sjećao se kad je procesija s kipom prešla s one strane planine od mora preko Sv. Vida na Svinišku stranu i čuo je kako pjevaju Gospine litanije. Našao se je i kod crkve kad je procesija stigla u svinišku crkvu. Ljudi su bili umorni, ali radosni. Koju godinu poslije dogovorili su predstavnici jednog i drugog sela pod vodstvom svojih župnika o procesiji s Gospinim kipom iz jedne u drugu župu i natrag (...). Drveni Gospin kip nema baš neku umjetničku vrijednost, ali bitno je da on vjerniku dočarava lik Isusove i naše majke Marije i već je na neki drugi način mio i lijep. Prikazuje kako anđeli uznose Blaženu Djevicu Mariju u nebo.

Iz tih don Radinih riječi vidi se da je on i na temelju samog pripovijedanja spomenutoga svoga susjeda Jakova dobro odredio približno vrijeme nabave Gospina kipa, koje sada, na temelju gore navedenog zapisnika o primopredaji između dotadašnjega župnika don Tome Pivčevića i novog don Joze Perasovića s velikom vjerojatnošću možemo odrediti godinama 1870. ili 1871.

Prva procesija s tim kipom iz Svinišća u Kučice održana je, ako možda ne već prve godine po njegovu donošenju u Svinišće, onda svakako u nedjelju 23. lipnja 1872. Taj nadnevak kao dan „prinesenja prilike B. Dvice Marie iz Svinišća u Kučice“ navodi tadašnji kućički župnik don Filip Tomasović u dopisu poslanom sutradan Biskupskom ordinarijatu u svezi s neugodnim događajem na groblju, zbog kojega ga je trebalo ponovno blagosloviti.

S tim vjerojatno starim običajem Gospina prinosa, a tada obnovljenim, nastavilo se sve do naših dana, iako uz kraće i duže prekide. Po svemu sudeći u vrijeme radova na produženju i proširenju crkve Sv. Luke (1883.) nije prekidan, a sigurno je da nije u doba gradnje nove

sviniške crkve (1898.-1899.). Svećenik don Mate Mimica, naime, u jednom pismu poslanom biskupu Nakiću g. 1899. spominje da se je prethodne godine 1898. u Svinišće „slika /!/ Majke Božje iz Kučića povratila“ na dan Velike Gospe.

Tekst svečane propovijedi koju je prigodom prijenosa Gospina kipa iz Svinišća u Kučice g. 1891. održao don Petar Škarica, svećenik iz Podgrađa, pisan njegovom rukom, bio mi je darovao pokojni Tonko Lukin, sakupljač starih knjiga i rukopisa. Bilo bi zanimljivo u ovom prikazu povijesti Gospin prinosa donijeti barem nešto iz te propovijedi čak 127 godina poslije nego je održana, ali mi se, nažalost, negdje zagubila.

Sigurnu potvrdu da se je ta procesija redovito održavala u godinama 1900.-1911. imamo u godišnjim izvadcima računa kućikoga crkovinarstva slanim Biskupskom ordinarijatu radi provjere. U njima su naznačeni i troškovi za prah „kad se Gospa prinosila iz Svinišća i obratno“. Nema razloga ne vjerovati da prekida nije bilo ni u doba I. svjetskog rata, a ni poslije njega sve do vremena Karađorđevske diktature.

Župnik don Marko Luetić u dopisu Biskupskom ordinarijatu od 15. svibnja 1937. kaže: „Za dugi niz godina postojao je običaj da se u prvu nedilju po Sv. Anti (13. VI.) prenese kip Bl. Dj. Marije iz župe Svinišće u župsku crkvu Kučića i tu bi ostao mjesec dana, pak bi isto u svečanom ophodu bio povraćen u Svinišće. Ovo se je prakticiralo iz pobožnosti za isprostiti blagoslov polja. Međutim, došlo je do prekinuća ovog običaja oko dvije godine prije nego je potpisani došao u ovu župu za župnika.“ Iz njegovih

riječi slijedi da je održavanje te procesije obustavljeno upravo g. 1929., kad je u Beogradskoj Skupštini izvršen atentat na hrvatske poslanike, jer don Marko je preuzeo službu u Kučićima u jesen g. 1931.

Za toga osmogodišnjeg prekida u Kučićima se održavala procesija s Gospinim kipom „kroz polje“, što spomenuti župnik spominje u pismu od 24. lipnja 1935. kojim se žalio Ordinarijatu što je učitelj Ljubomir Erdelez naredio školskoj djeci da u toj procesiji svi nose državne zastavice koje im je on podijelio unatoč upozorenju da od toga odustane, jer se radi o čisto vjerskoj procesiji.

Don Marko tu kaže da je ta procesija održana 23. lipnja 1935. „po običaju“, ali ne kaže s kojim Gospinim kipom. Vjerojatno je nošen mramorni Gospin kip, ali zacijelo ne poljskim putevima, jer to bi s onako teškim kipom bilo gotovo nemoguće, nego cestom od crkve Sv. Luke do česme kod Radića pa odatle do škole i Vrbice pa kroz Dočiće natrag u crkvu. Tuda su, naime, još i u prvim godinama poslije II. svjetskog rata išle procesije Tijelovska i na blagdan Srca Isusova.

Obnova običaja Gospina prinosa g. 1937.

Inicijativu su za obnovu procesije Gospina prinosa pokrenuli župljani obiju župa, i to, nipošto slučajno, u doba naglog slabljenja spomenute jugoslavenske kraljevske diktature. Glavar Srdanović je u Kučićima za to prikupio potpise devedeset i osmorice kućnih starješina, a sviniški glavar Tafra na javnom zboru održanom kod tamošnje župne crkve

poslije mise dobio jednoglasni pristanak svih nazočnih. Molba spomenutoga kućičkog glavarara glasi:

Općinskom upraviteljstvu Omiš.

Molim općinsko upraviteljstvo da vi ovo proslidite na Biskupa radi prinošenja kipa Majke Božje koja se je nosila ima 206 godina u zapisniku iz Svinišća u Kučiće. Stoga su Svinišćani zadovoljni i naši koji su potpisati, i to ne glasači nego svi kućni starešine. Koja /procesija/ se je ukinila ima 6 godina (...). I odkad se ne nosi, otada nas izdaju godine. To mole kućne starešine da jin se udovoji, što se prinosi 20. 6. Stoga se moli da vi na današnjoj sjednici zaključite i proslidite, kko znate da je najboje.

Srdanović.

Potpisi su prikupljeni na blagdan Sv. Duje 7. svibnja 1937., molba zaprimljena u Općini Omiš 10. svibnja, a u Biskupskom ordinarijatu 15. svibnja. Biskup je Bonefačić koncept svoga odgovora napisao vlastitom rukom, a prepisan je i službeno poslan 20. svibnja. U njemu je napose naglasio:

(...) Pošto sada vjernici iz jedne i druge župe i preko svojih predstavnika i sami izrazuju želju i molbu, da bi se spomenuta procesija opet uspostavila pa obećavaju da će paziti i čuvati mir i red i da se procesija izvrši u pobožnosti, potpisani biskup nema ništa protiv toga, pače rado se odaziva njihovoj želji i molbi i pristaje da se već ove godine spomenuta procesija uspostavi, pa pozivam poštovane župnike, crkoinarstva i predstavnike sela da se u tu svrhu sporazume i odrede što je shodno i potrebno za svečanost te bi procesija

Općinskom Upraviteljstvu Omiš
 Molim općinsko upraviteljstvo da
 mi ovo proslidite na Biskupa radi
 prinošenja kipa Majke Božje koja se je
 nosila ima 206 godina u zapisniku
 iz Svinišća u Kučiće stoga su Svinišćani
 zadovoljni i naši koji su potpisati, i to ne
 glasači nego svi kućni starešine. Koja
 /procesija/ se je ukinila ima 6 godina
 (...). I odkad se ne nosi, otada nas izdaju
 godine. To mole kućne starešine da jin se
 udovoji, što se prinosi 20. 6. Stoga se
 moli da vi na današnjoj sjednici zaključite
 i proslidite, kko znate da je najboje.

Glavar Srdanović traži da Općinsko upraviteljstvo prosljedi Biskupu Bonefačiću molbu za obnovu procesije Gospina prinosa (dio spisa sastavljenog 7. V. 1937.)

sija i čitava pobožnost zagovorom presvete Djevice i Majke Božje bila samo na čast Božju i da bi urodila obilnim duhovnim plodom i blagoslovom za sve vjernike jedne i druge župe u svim njihovim potrebama.

Na kraju je naredio „da se u procesiji uz kip blažene Gospe smije još nositi samo propeće i isključivo crkvene liturgične zastave i uz molitve pjevati samo nabožne pjesme“. Dodao je tomu: „Pohvalno je i doprinijeti će sjaju procesije, ako se kuće putem i cesta kojima će proći u procesiji kip Gospin ukrase cvijećem, sagovima i narodnim zastavama ili podigne koji slavluluk. U blizini župskih crkava ne smije se prodavati vino i jelo, a razumije se po sebi da se veliki dan posvećen časti Prečiste Djevice i Majke Božje ne će profanirati priređivanjem plesa. Ova odluka neka se pročita u obje crkve te bi se svi vjernici upoznali sa sadržajem njezinim.“

Teško je sa sigurnošću reći, je li tvrdnja seoskoga glavarara iznesena u toj mo-

Pogled iz Zvečanja na svinišku crkvu Uznesenja B. Dj. Marije

Ibi da se Gospin kip prenosa iz Svinišća u Kučiće „ima 206 godina“ (To bi značilo od g. 1731.) izrečena onako „napamet“ ili je možda župnik Luetić taj podatak pronašao u nekom spisu tadašnjega župnog ureda koji je, nažalost, g. 1943. spaljen, pa se to više ne može provjeravati. Glavar upotrebio izraz „u zapisniku“, ali na takvom mjestu u rečenici da ostaje prilično nejasno na što se odnosi.

Nova dva prekida i obnove

Do prvoga novog prekida u održavanju procesije Gospina prinosa došlo je g. 1942., a do ponovne obnove 1945. Od te 1945. godine pa do 1964. o toj staroj zavjetnoj procesiji raspoložemo s potpunim i posve pouzdanim podacima zahvaljujući novom Župnom ljetopisu što ga je započeo voditi i tijekom svoje 18-godišnje službe u Kučicima redovito vodio don Rade Terzić (Staru je knjigu Župnog ljetopisa progutao plamen u Zovu često spominjane 1943. godine, za nas tragične ne samo u tom pogledu). On tu o toj prvoj poratnoj procesiji piše: „Prve nedjelje poslije Sv. Ante

u mjesecu lipnju 1945. bila je procesija prijenosa Gospina kipa iz Svinišća u Kučiće. Procesije nije bilo od 1942. god. Prisustvovalo je dosta svijeta, kako iz Kučića i Svinišća, tako i okolnih mjesta“.

Sljedeće su godine 1946. župljani sela Kučića odlučiti obnoviti po mogućnosti to zavjetno slavlje u onakvom sjaju kakav je imalo g. 1937., kad je procesija održana u skladu s ovdje već navedenim uputama tadašnjega splitsko-makarskog biskupa Kvirina Klementa Bonefačića. Naravno, ne samo te godine nego i sljedećih sve do početka II. svjetskog rata. U Ljetopisu o tom drugom poratnom Gospinu zavjetnom slavlju čitamo:

Dan prije Gospina prijenosa na nekoliko mjesta, kuda je prolazila procesija, bili su podignuti slavoluci, a na svakom bila obješena jedna Gospina slika i jedan natpis iz Gospinih litanija. U noći između subote i nedjelje nepoznate osobe porušile su slavoluke, slike ostavile na zidu kod Radića vode. Na poleđini jedne slike pisalo je: „Mi nismo protiv Boga nego protiv popa“. To je izazvalo ogorčenje. Skočilo se i staro i mlado i za kratko vrijeme podi-

gnuti su novi slavluci. Procesija je bila veoma dobro posjećena i odvijala se je u redu i miru.

Komunističke vlasti nisu tijekom prvih poratnih godina zabranjivale procesije. U selima u kojima je vjera u narodu bila općenito i izrazito živa dopuštali su ih sve do prvih godina sljedećeg desetljeća, ali ne tako dugo u gradovima. U međuvremenu su nastojale na razne načine potiskivati vjerski osjećaj i uvjerenje u ljudima služeći se provokacijama i gdje žešćim a gdje blažim načinom zastrašivanja, već prema prilikama u pojedinim mjestima. To su provodili ili preko najodanijih partijaca ili tajnih poslušnika i doušnika. U nekim se otočkim mjestima znalo dogoditi da grupa njihovih terorista jednostavno upadne među mirne vjernike koji su išli u procesiji pa ih silom rastjera, npr. na otoku Drveniku pod vodstvom zloglasnog komunista zvanog Sikira. S takvim grubostima nisu se

usuđivali nastupati ni u jednom mjestu omišškoga kraja, pogotovo ne u Kučićima i Kostanjima. U nas je gore spomenuti pokušaj provokacije iz g. 1946. bio i posljednji. Shvatili su koliko su ogorčenje tim izazvali u narodu, koji je i onako bio sve nezadovoljniji prisiljavanjem na „dobrovoljni rad“, velikim nametima davanja državi raznih poreza, trošarina, tzv. „otkupa mesa“ u propisanim količinama prema broju stoke koju je pojedina kuća imala – ustvari otimanja – i slično. Jedan je starac iz Tomasovića iznenadio tih godina kućičke mjesne odbornike pitanjem: „Kako se zove sadašnja država?“ Na njihov odgovor dan nakon što je on to pitanje više puta ponovio: „Federativna Narodna Republika Jugoslavija“, uzvratio je: „Šta, narodna! Nije nego deračka!“ Spasilo ga je što je već bio u odmakloj starosti, pa su rekli da je „lud“.

Procesije su se Gospina prinosu i vraćanja sljedećih godina odvijale u potpu-

Dan prip. Gospinog prinosu na nekoliko mjestu,
 kada je prokazila procesija, bili su podignuti slavo-
 luci, a na svakom bila objesena jedna Gospina
 slika i jedan natpis vi Gospinile litanije. U neki
 izmestu sulote i nedziji nepoznate osobe porušiti
 su slavlucike. Slike ostavili na zidu kod Radica
 vode. Na poleđini jedne slike pisalo je: „Mi ni-
 smo protiv Boga, nego protiv popa.“ To je izazvalo
 ogorčeniji. Što se i staro i mlado i sa kratko
 vrijeme podignuti su novi slavluci. Procesija je
 bila veoma dobro posjećena, i odvijala se je u
 redu i miru.

Zapis o Gospinu prinosu g. 1946. u Ljetopisu

*Krzyma i procesija oko groblja s Gospinim kipom iz crkve Sv. Luke
17. lipnju 1962., na dan kad je trebao biti
Gospin prinos.*

nom miru i redu. Manje je sudionika bilo samo kad su toga dana bile loše vremenske prilike, kao npr. g. 1950. Don Rade je napisao da je te godine sudjelovalo manje svijeta, a „kad je procesija krenula iz Svinišća, počelo je preko Mosora sijevati i grmjeti. Kod Radića je već padala lagana kiša. Stoga, procesija je mjesto na školu i župsku kuću, krenula od Radića ravno u crkvu. Ipak je kod Dvora kiša počela jače padati, pa su neki i pokisli.“

Vjernici su obiju župa spremno i radosno u velikom broju sudjelovali u tim

procesijama svake godine do uključivo 1953., kad je došlo do zabrane održavanja procesija izvan crkvenih prostora. Narod je na tu vijest, kaže don Rade, „na svakom koraku javno negodovao. Veliki broj bio je onih koji su htjeli silom ići u Svinišće i donijeti kip, kako je pred mjesec dana učinjeno u selu Kostanju.“ Sljedeće je godine 1954. ipak za Podgrađe-Kostanje i Svinišće-Kučiče održavanje uobičajenih procesija Gospina prinosa bilo odobreno. Sudjelovanje je vjernika u njima u oba slučaja bilo još masovnije nego prije. Međutim, u nekoliko sljedećih godina dozvolu su za to dobivale samo župe Podgrađe i Kostanje, potom i druge susjedne, sve osim naših.

Don Rade piše za g. 1955.: „Nastalo je opće negodovanje. Sekretarijat unutrašnjih poslova N. R. Hrvatske u Zagrebu odbio je žalbu s motivacijom, da je Kotarski narodni odbor, koji je zabranio procesiju, postupio po slobodnoj ocjeni te da time nije prekršio ovlaštenja“, a za 1957.: „Procesija je Gospina prijenosa iz Svinišća u Kučiče zabranjena od Kotarskoga narodnoga odbora Split kao i prošle godine. Ogorčenje je u selu bilo veliko. Takove procesije se odobravaju u okolnim selima, pa je time nezadovoljstvo zabrane pojačano“. Međutim, vlasti se na tu opravdanu ogorčenost župljana zbog očite diskriminacije duže vremena nisu uopće obazirale. Tako je don Rade iz godine u godinu unosio podatak o negativnom odgovoru vlasti, služeći se ovim ili sličnim riječima: „Procesija prijenosa Gospina kipa iz Svinišća u Kučiče Kotarski nije ni ove godine odobrio“ (1961.). Opisujući obrede održane prigodom pastirskog pohoda biskupa

16.VI - u veći blagdanu Sv. Antona
 došlo je veseljje iz Omiša doznalo kao
 procesiju. Kotor Split je unako doznalo
 veseljje u Omišu u autobus kod našeg
 naroda jer već 12 g. nije dozvoljena procesija!
 Zaista veliko veselje i plač!!!

20.VI Jučer je bila procesija Prijenos Gospin -
 Sva sila svijeta. Pričestilo se naroda 323 -
 Dokaz je i ova procesija da se preko Majke
 Isusove dolazi do Isusa. Nije to obična
 i prazna fraza.

26.VI Prva u Svinišću. Pričestilo se 241

28.VI Hvala Majci Isusove i sva sila svijeta
 u Zagrebu. "Hvala ti" je ova procesija nekima
 umislila 80% od laudijozne prošle.

Upis don Špirka Vukovića u župnu Kroniku o Gospinu prinosu g. 1966.,
 prvom nakon prekida od dvanaest godina

Franića 17. lipnju 1962., točno u dan u koji je trebao biti Gospin prinos, don Rade kaže: „Kako za taj dan Narodni odbor općine Omiš nije dozvolio procesiju Gospina prijenosa iz Svinišća u Kućice, to je preuzvišeni vodio procesiju oko crkve, a u procesiji se je nosio mramorni Gospin kip. Poslije procesije slijedila je svečana misa, pontifikal preuzvišenog biskupa“. Procesija oko crkve Sv. Luke s našim kipom na nedjelju u osmini spomendana Sv. Ante Padovanskoga kao zamjena za Gospin prinos održavala se i drugih godina dok je trajala spomenuta zabrana.

Dozvola za Gospin prinos nije dobi-

vena ni prve godine župnikovanja don Špirka Vukovića (1965.). On je tek pod nadnevkom 16. lipnja 1966. mogao u župni Ljetopis s radošću napisati: „Uoči blagdana Presv. Srca Isusova donio je župnik iz Omiša dozvolu za procesiju. Kotar Split je uvažio našu žalbu. Veselje u Omišu u autobusu kod našeg naroda, jer već 12 godina nije dozvoljena procesija! Zaista veliko veselje i plač!!!“ Odmah zatim, pod nadnevkom 20. lipnja, dodao je: „Jučer je bila procesija Prijenos Gospin – Sva sila svijeta. Pričestilo se naroda 323 – Dokaz je i ova procesija da se preko Majke Isusove dolazi do Isusa. Nije to obična i prazna fraza.“

Procesija je tada odobrena, ali još se nije dopuštalo da ide od sviniške crkve do naše crkve Sv. Luke (Nova je crkva bila u izgradnji!) cestom preko Smolina nego starim uskim putem kroz Jelačevac da se, tobože, ne bi ometalo promet, kojim je u ono doba prolazilo malo automobila i radnim danom, a kamoli nedjeljom.

Odobrenje uz spomenuto ograničenje izdano je još i g. 1969., kad je don Pave Medić kao novi sviniški župnik prvi put vodio procesiju Gospina vraćanja u nedjelju 13. srpnja. On o to opisuje ovako: „Prije polaska iz župne crkve u Kučićima glasno sam rekao: “Procesija je dozvoljena samo sporednim putem kroz Jelačevac i tim putem trebamo ići!” Međutim, kad smo došli iza Radića kuća, sav narod je povikao: “Naprid, naprid!” One najbliže pokušao sam uvjeriti kako to ne bismo smjeli (a u srcu sam želio isto što i oni). Rekoše mi: “don Pavle, ako se bojiš, ti pođi kroz Jelačevac, a

mi ćemo cestom!” Pođoše cestom, a ja bih se osjećao Judom da sam Gospu ostavio. Pošao sam s njima. Razumijem i odobravam osjećaje 700 vjernika koji su odlukom Vlasti diskriminirani, obespravljani i poniženi. Šuma je za zvijeri, a putovi su za ljude!”

Taj hrabri čin naroda okupljenog u procesiji požurio je vlasti da napokon odustanu od tih posve neopravdanih ograničavanja.

Procesija iz Svinišća dolazi u kućićku Crkvu Tijela i Krvi Isusove od 5. srpnja 1970., kad je ujedno bila posveta te nove tada dovršene crkve. U nju se od Smolina uključio i nadbiskup dr. Frane Franić unatoč kiši koja je te godine procesiju pratila. Prinosa je iznimno obavljen toga dana, a ne u nedjelju po Sv. Anti, upravo zato da se te godine obje svečanosti spoje.

Slavlje Gospina prinosa i sadašnji Kućićani i Sviniščani

U posljednjih četrdesetak godina došlo je do naglog iseljavanja pojedinaica i cijelih obitelji iz svih naših zagorskih sela, pa tako i iz Kućića i Svinišća. Selo Kućiće se u usporedbi s mjestima koja su znatno udaljenija od gradova i većih naselja duž jadranske obale još prilično dobro drži, a ipak je spalo na polovicu nekadašnjih svojih stanovnika, Svinišće čak na otprilike jednu desetinu. Iseljeni domorodci većinom žive u bližim gradovima pa barem pripadnici prvog pokoljenja iseljenih češće dođu u mjesta svoga podrijetla. Međutim, poneseni užurbanošću koja je opća oznaka ljudi našega vremena, tu se kratko zadržavaju.

Crkva Uznesenja Marijina na Brusu u Sviniščima

Mnogi rado dođu baš na Gospin prinos, ali neki poneseni spomenutom užurbanošću misle da je dovoljno sudjelovati u procesiji. Ima i onih koji nedjeljom redovito sudjeluju u sv. misi u Omišu, Splitu i drugdje gdje već trajno borave, pa na to, naravno, ne zaborave ni na Gospin prinos, ali radije budu na nekoj tihoj misi prije procesije, možda u nekoj crkvi već prije polaska iz grada. Zar ne bi bilo mnogo prikladnije da, uz

nešto više spremnosti na žrtvu u podnošenju ljetne vrućine, sudjeluju baš u svečanoj zavjetnoj misi koja se slavi odmah nakon procesije? Tako bi toga dana pod zaštitom Marijinom potpunije doživjeli najvišu razinu zajedništva s Bogom i braćom u vjeri. Pravo štovanje Isusove i naše majke Marije vjernika uvijek vodi bliže njemu koji, kao božanski Spasitelj njezin i svih ljudi, svima nudi obilje svoje milosti, mira i radosti u Duhu Svetomu.

Procesija s Gospinim kipom prolazi pokraj župne kuće u Kučićima (2015.)

IZLETNIK

Ja san jedan vrlo fini čovik. Naprimjer, zoven telefonon prijateja i javi se njegova žena. Ja kažen : „dobar dan gospođo, Jere ovde, jeli vaš cijenjeni suprug kod kuće“.. Ili, vozin kroz tuđe selo i ne znan kud ću, ja stanen čin vidin kakvo čejade i kažen: „ dobar dan gospođo“, ili „dobar dan mladiću“, unda pitan šta me zanima. Jeli tako da je to kulturno i lipo od mene

Nekidan sidin na kamenu u ladu, kod nog mostića di je skretanje za Slime, priko puta oni ulaza za rafting. Čekan prijateja. Zaželijo i on poč na rafting.

- Ej, ej, - čujem neko više.

Podignen pogled i vidin na cesti, priko puta mene, crni džip. Crni jeep Cherokee, splitska registracija, za timunon čovik biće jedno četrdeset godina, a sa bande sidi žensko čejade ka šta priliči takvon autu. Lipo, mlado žensko čejade, ne diže pogleda, gleda pridase i baraka u mobitel.

- Ej, ti, - ponovno on više.

Ja se okričen oko sebe praveći se „lud“.

- Alo, - kaže ovi put.

- Meni govoriš, - pokazujen prston na sebe.

- E, tebi!

- Reci, mladi gospodine, šta vas zanima.

- Jeli ovo za Omiš?

- Ovo – pokazujen kažiprston u pravcu Kučića.

- E, to!

Ma vidi ti finog čovika, šta je kulturnan. Pa kad je tako kulturnan i kad me je tako lipo pita, red je čoviku lipo objasniti.

- A moj mladiću, malo si zabuca, - očinski ga ja tješin.

- Nu, nemoj zajebavat, kako to?

- Lipo. Odakle si doša?

- Iz Splita.

- Kuda?

- Neman pojma!

- Nemaš pojma! Pa jesi li ti iz Splita, vidin tablice ST?

- Jesan!

- Pa jeli živiš u Splitu?

- Rođen i živin u Splitu.

- I cili život se nisi nigdi maka iz Splita!

- Kako ne, cili svit sam obišao.

- Cili svit, - čudin se ja.

- Sve kontinente, osim Antartika.

- Cili svit, - i daje se ja čudin, - a jesi li bio u Kučićin?

- Ne.

- A u Kučinan?

- Nisam.

- U Svinišću, Podgrađu, Seocin, Zvečanju, Žeževici, Tugarin, - nabrajan ja, a on samo govori „ne, ne“, pa ja nastavjan, - Srijane, Nova Sela, Trnbusi, Dolac, Čaporice, - širin područje, - Koprivno, Prugovo, Gizdavac, Ogorje, Crivac, Pribude, - on samo „ne, ne“, pa san na Pribudan sta.

- Znači, u Omiš, - kažen ja.

- E.

- Ovda možeš, ali je cesta loša, a i daleko je ima priko trideset kilometara. Vрати se nazad i odma tu iza mostića skreni desno, piše ti Slime. Imaš do Slimenta dva kilometra. Iđe ti najprije desni zavoj, pa livi zavoj, opet desni i onda livi. Nakon petsto metara ulaziš u Slime, među kuće i odma iza prvi kuća ti je s live strane asfaltirano igralište. Malo prije igrališta imaš skretanje udesno i znak. Piše TADIĆI. Skreni desno i samo vozi.

Imaš do Omiša još sedan-osan kilometara, - lipo san mu objasnijo, a kako znan crtati čak san mu i nacrtati one četiri okučice, igralištemi odvojak za Tadiće. Tako da se čovik slučajno ne izgubi.

- Aha, dobro, - reka je, okrenijo se na cesti i otiša. Ona uzanj nije cilo vrijeme digla glavu. Stalno je barkala u mobitel.

- Doviđenja i fala na društvu, - doviknijo san mu dok se okriča.

Osta san siditi na kamenu, doli uz Cetinu, oduševjen srdačnošću i ljubaznošću toga čovika u crnomu džipu Cherokee. Bože moj dragi koji fini čovik. Obaša cili svijet, osin Hrvatske. Pričekat ću ga, možda se vrati da mi zafali.

Čovik

PALA JE MEĐA

*Vidijo je da je iskočijo bubrig,
triba ju je pozbit ali nije stiga.
Nesritnu je među smetnijo iz glave,
proletilo vrijeme, bilo drugi briga.*

*Nekidan je iša malo obać poje,
vidijo je da je ota međa pala.
Nije se najuti, u sebi je reka:
sto godina prošlo, dobro je i stala.*

*Priča mu je dida da su u šestero,
dva dobra težaka, on i tri mu brata,
ziđali tu među od jutra do mraka,
cilu jednu zimu prije prvog rata.*

*Oće li je ziđati nije ima pojma,
dolac je zaresta u draču i žuku.
Bit će tude posla i nediju dana,
budu li mu dica tila dati ruku.*

Čovik, 02.16.

DAN SE SJETNO VRAĆA

U sjeni sobe
sunčeva svjetlost
širi moj obzor
do latica ruža.
Dan se sjetno vraća
u rano proljeće
i opet se misao zapliće
u devedesete,
u one ratne sate
kad su nad poljima našim
grmjelo granate.
U očima ratnika
putuju sjećanja.
Dubinom zemlje.
Čistinom neba.
Valima morskim.
Moje vas riječi
zauvijek ljube.
Cjelovom sunca.
Krilima zlatnim.
Branka Mlinar

JUTRO NA IMBERU

Preko mokre zemlje,
borova i smilja,
vjetar nosi miris jutra
stvorenog za nebo,
svetost i život
u ozračju planina.
Preko mokre zemlje,
putujući kroz vrijeme,
vjetar nosi
riječi pjesme
na Omiškoj stini
uklesane,
po Imberu razigrane.
Kad se srca draga sretnu,
baš na ovom

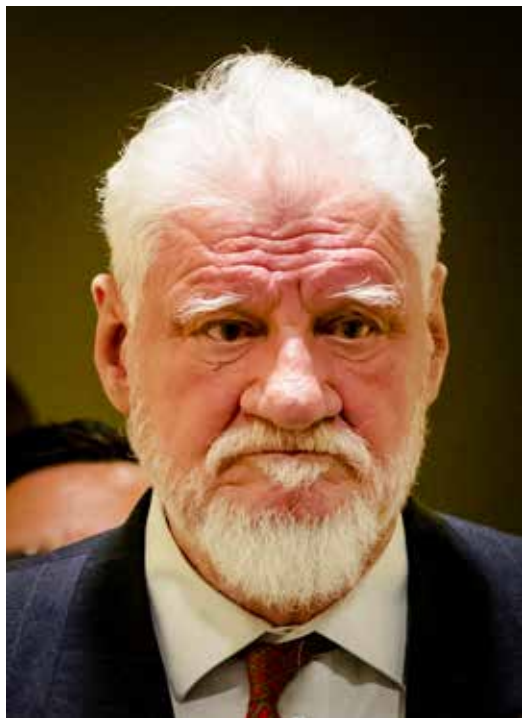
divnom mjestu,
u kolopletu
kadulje i kamena,
imberska vila
o ljubavi sniva,
bjelinom čežnje
i modrinom mora,
zaodjevena
u radost vječnu.

Branka Mlinar, Omiš

GENERAL

Na referendumu Hrvati za cjelovitu BiH su bili, Hrvati od Srpske agresije BiH su obranili. Genocid nad Bihaćem Hrvatska vojska je spriječila, bosanske izbjeglice u Hrvatsku primila i zbrinila.

Slobodan Praljak na hercegovačkom kamenu je prohodio, Praljkova majka u Kućićima se je rodila, svoga sina Slobodana u hrvatskome duhu je odgojila.

On je svoju rodnu grudu volio, za svoju Hrvatsku je živio.

General Praljak Međunarodni sud je prihvatio, od suda montiranu presudu odbacio. Za Hrvatsku istinu otrov u sudnici je popio, i lažnu presudu pred cijelim svijetom svojom smrću je odbacio.

“Velika Srbija” plan Srbije je bio, raspadom Jugoslavije u krvi je završio. Haag je montirani sudski proces protiv Hrvatske vodio, agresora sa žrtvama izjednačio.

General Praljak svojom smrću na putu do istine svjetlo je slobode svog hrvatskog naroda i domovine.

Stipe Topić, Toronto, svibanj 2018.

NINA

Plovi na Cetini lađa,
“na njon ljubav se rađa”!
Nina je u mom zagrljaju
od bombona slađa.
Ako je Cetina hladna ko´ led,
Ninine su usne slatke ko´ med!

Nina tiho da me voli reče,
ja njoj poklanjam cvijeće.
Poljubi me, ruke oko mene meće,
Cetina žubori i mirno teče.

Zlatni prsten za nju sam donio,
svoje srce Nini poklonio.
Naša ljubav vječna bit će,
kao Cetina što protiče.

Nina će sreću nama dati,
našeg sina odgajati.
Neće biti kraja našoj sreći,
naš život kao Cetina mirno će teći!

Stipe Topić, Toronto, travanj 2018.

GOSPA LURDSKA

Kad ti je na duši rana,
kada nemaš slatkog sana,
uzmi Majke Božje sliku,
cijelog svijeta ponos, diku.

Uzmi sliku, sklopi oči,
ona će ti dat pomoći,
dat će pomoć duši, tilu,
s duše odnit ranu cilu.

S duše ode rana cila,
ma kakva ona bila,
to ti je najbolji lijek,
to zapamti zauvijek.

Antica Mihaljević rođ. Srdanović
(Iz zbirke pjesama
„Glasovi moga srca“)

PJESMA O NEVISTI

Nema više takvih žena,
Takve više ne rađa majka,
Dočim se koja vrla pokaže,
Na nju se sruči medijska hajka.

Nema više žena ko ti
Koje bi imale ruke da dicu grle,
Koje bi imale srca
da svekrvu i svekra vole,
Koje pomažu sirote bose i gole.

Blažena ti koja si vjerom bogata,
Koja si strpljenjem okrunjena,
Koja si nježnošću prožeta,
Koja si žrtvom ojačana!

Želim ti da te tvoj muž cijeni
I da blagoslov dobiješ s neba.
Želim ti da te tvoja djeca vole
A tebi osim toga ništa ni ne treba!

Anka Tomasović, Varaždin

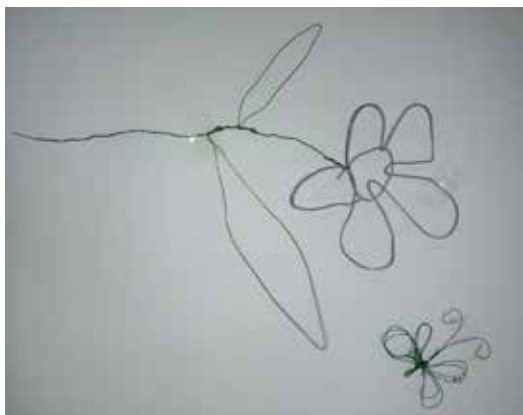

*Licitarsko srce izradili
učenici 4. raz. u Mariji Bistrici*

MOJA MAMA

Moja mama zove se Slavica. Ima smeđu dugu kosu, zelene oči i visokog rasta. Vesela je, dobra i vrijedna. Ponosan sam na moju mamu. Voli mene i ja volim nju. Mojoj mami je najdraža crvena boja. Voli sve životinje. Pomaže mi uvijek u dobru i u zlu. Ja volim što imam svoju mamu.

Ante Božić, 1. razred

*Roko Bartulović, 4.raz.
Lucija Šušić, 2.raz.*

MOJA MAMA

Moja mama se zove Božena. Njoj su oči blistave kao zvijezde. Moja je mama blaga prema meni. Volim kad me nježno grli i ljubi. Moja mama ima lijepu kosu. Najdraža joj je životinja konj. Moja mama najbolje radi kolače. Volim se družiti s mamom.

Sara Souvlj, 1. razred

ZIMA

Zimi pada snijeg
Prekriva dolove i brijeg.
Pahulje bijele i meke
Na gole grane su pale.

Zima je hladno doba,
puno snijega i ledenih zгода.
djeca se zimi vesele
Jer slijede radosti bijele.

Rina Šušić, 3. razred

DOLAZI PROLJEĆE

Kako znam da
je došlo proljeće?
Tako što Sunce
postaje sve veće.

Listiće na grane stavi
pa dođu mali mravi,
zacvrkuću ptice
i onda stave osmijeh
na lice.

Na livadi zamiriše cvijeće
i tako znam
da je došlo proljeće.

Josipa Kovačić, 3. razred

MORE

Moje srce zatreperi
kada ljeto dođe
jer me more zove.
Zove me, zove
u zagrljaje svoje.

U njemu se ogleda
plavetnilo neba,
u njemu se vidi
sva moja sreća.

To je moje more
što nam život da
to je dio zemlje
koju volim ja.

Gabrijela Šušić, 3. razred

MORE

More je lijepo,
more je plavo,
more je blistavo.
Svi volimo more.
Volim gledati more
kako se ljujuška,
prekrasni su valovi
kad se igraju.

Sunce se kupu u morskoj pjeni,
a more me ponekad zove sebi.

Manuela Sovulj, 3. razred

PISMO MAJCI

Draga majko,

Ja sam tebi zahvalan što me svako
jutro budiš za školu, da ne zakasnim..
Hvala ti što radiš na poslu za mene, bra-
ću i sestre, da bi imali hrane i novaca.

Hvala ti puno što kad sam bolestan,
dan i noć stojiš kraj mene, daješ mi li-
jekove i pomažeš. Volim te i zahvaljujem

Ante Božić, 4. raz.

što svakog dana skuhaš ručak za nas da
ne budemo gladni. Plaćaš nam trening
da budemo svakog dana aktivni i u ak-
ciji. Hvala ti što mene i brata popodne
pustiš na balun da se zabavimo i da se
družimo s prijateljima.

Navečer ostaneš budna za nas dok
ne zaspemo i cijelu noć se dižeš kad
nama treba pomoć.

Ja te volim mama! Ti si meni sve.
HVALA ti za sve ove stvari što mi radiš,
da meni bude dobro.

Sretan ti Majčin dan!

Tvoj sin Marko

Marko Kovačić, 4. razred

Jelena Vukasović, 3. raz.

I ODE MOBITEL!

Moje selo je puno lipo. Ima klance, poja i potoke. Smistilo se u osinu pa ima i šuma di se množe bazdukat po cile dane. A najlipša od svega je naša lipa Cetina. Ona je za lito dušu dala. Samo sad je sve drukčije negoprije. Kad kažu Cetina svi mislu na rafting. I svi moraju ić na rafting! Ja to nikad nisan tila.

I dođu moji rođaci iz Amerike. Oće na rafting. Navalili ko sivonje! Ja bi rađe na more. Malo se ja i bojin, ali ko smireć. Ajde, idemo na rafting. Moji prijateji znaju za moj stra pa mi neće virovat! Sve ću lipo snimit di je najopasnije i poslat video u grupu.

Došli smo u nu šešulu od čamca. Kad su mi dali veslo prikrstila san se sto puta. Digla san mobitel u ariju. Svugdi

san zvirala okolo. Moran snimit Oblačnik, javornicu i Tisne stine. Na Oblačniku smo izašli jerbo je priopasno. Sad čekam Javornicu. Pini Cetina ko luda, ja vitrin okolo, mater viče da san vijoglava. Ona ne razumi da ja to moran snimit. Ovi šta je na vr' broda se izdera: Bomba! Kako san prenila, mobitel izletijo iz ruke u ne bukove. Skriknila san i tila poletit za njen. Ovo mi je ganjc novi skupi mobitel. Derala san se na skipera neka on skoči kad meni ne da. Svi su mi se rugali. Tresa san se ko šibica od jida. Stiskla san zube i mučala.

Više me nije bilo stra ni ni Javornice ni Tisni Stina. Sve mi je ravno. Čekala san doć kući, leć u krevet zagrlit kušin i isplakat se do mile voje!

Marija Sovulj, 4. razred

Sara Topić, 3. raz.

Ružica Šarac, 2. raz.

Anđela Tomasović, 4. raz.

NEBESKA MAJKA

Moja majka uvijek kaže da mi ljudi imamo dvije majke. Prvo nisam shvaćala što to znači, ali sam polako naučila.

Majka je najvažnija na svijetu. Posebno majka koja se nije nikad naljutila na mene zbog loše ocjene. Ima predivne oči i glas. Moja majka puno radi, iako joj ja govorim da ne radi, jer jednostavno želim da dugo živi.

Kada dođem kući iz škole prvo zavičem na vratima MAMA!!! I ugledam ju. Te lijepe umiljate oči, sva tuga i bol nestane.

Bože čuvaj moju majku, daj joj zdravlje da živi dugo.

Hvala mama i hvala nebeska Majko što si mi dala ovako dobru mamu.

Anđela Marija Sovulj, 5. razred

Jakov Sovulj, 1. raz.

MAJKA

Majko moja podsjećaš me na Gospu premilosrdnu majku Isusovu

Ti si tu i u dobru i u zlu
kad god te trebam uvijek si tu

Majko moja more si moje
a ja sam malo sunce tvoje

Tvoje oči plave, čiste i bistre
poput suze su čiste

Kada plačeš suze tvoje
ima ih ko malo more
Mama moja volim te puno!

Ante Kovačić, 5. razred

VALOVI I JA

Sjedim na žalu
divim se valu.
Objesan i veseo
kao neki dječak
zove me na igru.
Udara mi u bose noge,
vraća se, šumi,
i kao da se buni.
Igraj se sa mnom,
djevojčice mala,
igra je moja čarobna
potrči za mnom.
Veselim se valu
kao dijete
najljepšem daru.

Anđela Marija Sovulj, 5. razred
(2. mjesto na natječaju „Josip Pupa-
čić i ja“)

Marija.Sovulj, 4. raz

Nikola Tomasović, 1.raz.

BURA

„Unesi cviče, bura će ti večeras!“ -govorio bi dide babi uvijek prid buru. Kako je on uvijek zna kad će puvat, ja ne znam kako, ali ča je je, uvijek bi pogodija. Za buru se uvijek vajalo dobro pripremit. Zatvorit škure da ne bubaju po cilu noć, unit cviče, skupit robu i dobro dobro naložit. Bude studeno do kostiju. Studeno, ali isto nekako lipo. Sve čisto, bistro i sunčen okupano. Dobro se navučeš, metneš kapu i rukavice i smiš vanka. Igrat se po buri je skroz dobro, samo moraš pazit da te ne odnese.

Tako van ja jedan dan dok je bilo ladno i vanka puvala bura izašla iz kuće i počela divjat vanka. Puvalo je neopisivo. Bura mi je bubala u kosti ko da će me odnit. Bilo mi je zabavno bit vanka. Kad odjedanput čujen mater:»Ulazi u kuću, priladit ćeš se!» I ča ću morala san poslušat. Kad san ušla u kuću bilo je skroz drugačije. Ogrijala san se na špakeru i guštala slušajuć buru izvana koja se igra bez mene. Igra se sa stablima, lišćen i kablovima od struje. Zna se bura tako igrat po dva, tri dana i onda najedanput stane. Ko da ništa nije ni bilo, osin šta par dana posli stari judi znaju

reć:»Bome, ne pantin kad je zadnji put vako puvalo!»

Takva van je bura, silovita i nezaboravna.

Nedjeljka Kovačić, 5. razred

(3. mjesto na natječaju „Večeri Cate Dujšin Ribar“, OŠ Majstora Radovana – Trogir)

SRETNA SAM ŠTO POSTOJIŠ

Hvala ti za sve, majko! Odgojila si me pošteno. Pomogla si mi kad mi je bilo teško. Moja majka velikih krupnih očiju i bujne plave kose. Ne želim je nikada zaboraviti ni izgubiti. Gledala sam filmove o djeci bez roditelja i jako mi ih je žao. Pokajem se kad se posvađamo ,ali ipak se brzo mirimo. Znam, majko, kako ti je. Ja sam teškog karaktera. Živiš sa mnom dvanaest godina, ni sama ne znam kako! Kod mene ti smeta što kad vidim napuštenu životinju ja je moram odvesti doma. Tako smo udomili moju mačku Linu, ipak si je zavoljela. Ovdje se ne radi o mojim ljubimcima, nego o tebi. Kada si ljuta na mene ja dam sve od sebe da više ne budeš. Moraš znati da se trudim. Moju majku nitko ne može zamijeniti. Jedva čekam Božić kada ćemo moći ići

Karla Topić, 3. raz.

na klizanje, morat ćeš ići sa mnom. Prije godinu dana smo bili u Zagrebu gdje nas je zateklo metar snijega. Moja majka, rođak, ujak i ja radili smo snijegovića. Nikada nisam vidjela da se više smiješ. Snjegović je ispao malo drukčije nego što smo zamišljali, ali bio je lijep. Znam ,ne slušam te baš, ali te volim .Hvala ti za sve lijepe trenutke, putovanja, rođendane. Hvala ti za sve! Mogla bih o tebi roman napisati, no nemam vremena. Sve znaš o meni. Dvije stvari moraš znati: da te ne želim izgubiti i da te volim. Nikad te neću prestati voljeti ma što god se dogodilo.

Samo jednu riječ ti mogu reći: Hvala! Sretna sam što postojiš.

Lucija Srdanović, 6. razred

MOJA VALENTINOVSKA LJUBAV

Sjedim u školskoj klupi s pogledom vrlo tupim. Pogled mi leti prema njenom stolu pa zbog nje čak volim i školu. Muka je prava zaljubljen biti u školi i znati da te ona ipak ne voli. Što bih sve dao da me primijeti jednom ne pomaže čak ni gađanje kredom. Kome povjeriti svoju muku kako se približiti i uhvatiti njenu ruku. Pridem i počnem govoriti nešto al' uz mucanje me razumjeti teško. Kad osmijehne se mom prijatelju ona u glavi mi zvone najglasnija zvona. Ova priča završava sada jer ljubomora u meni vlada. Možda ću jednom biti i ja odabranik njenog malog srca.

Josip Marunčić, 6. razred

(1. mjesto na natječaju ljubavne poezije PŠ Kućice)

KRONOLOŠKI PREGLED DOGAĐAJA U ŽUPI KUČIĆE

(od prosinca 2017. do lipnja 2018. godine)

11. prosinca 2017. - U staroj župnoj crkvi sv. Luke služena sv. misa zadušnica za hrvatskoga generala Slobodana Praljka (Čapljina, 2. siječnja 1945. - Haag, 29. studenoga 2017.). Uz brojne župljane misi je nazočila njegova rodbina iz Kučića. (Majka Slobodana Praljka je kućikanca rođ. Juričić).

25. prosinca 2017. - U radosti župnog zajedništva proslavljen je Božić, najradosniji kršćanski blagdan. Svečano misno slavlje na svetkovinu Rođenja Gospodinova služio je župnik don Ljubo Bodrožić.

11. veljače 2018. - Blagdan Gospe Lurdske koji je ove godine bio u nedjelju, svečano je proslavljen svetom misom u zavjetnoj špilji u Tomasovićima. Uz župnika don Ljubu Bodrožića sv. misu je predvodio i propovijedao don Mate Čulić, župnik župe sv. Mihovila Omiš.

26. veljače - 1. ožujka 2018. - Zima i niske temperature pogodile su veći dio Europe i Hrvatsku. Najniža temperatura, (u našim krajevima neuobičajena za kraj veljače) izmjerena tih dana na meteo stanici u Kučićima (pokraj škole) bila je -7,4 °C, a zabilježena je 27. veljače 2018. u 6:15 sati.

11. ožujka 2018. - Četvrte korizmene nedjelje održan je tradicionalni križni put vjernika omiškog dekanata u župi Katuni - Kreševo. Križni put je predvodio don Mladen Ivišić, župnik župe sv. Jurja Žeževica. Na ovoj korizmenoj pobožnosti, među brojnim vjernicima omiškog dekanata bila je i grupa vjernika župe Kučiće sa župnikom.

11. ožujka 2018. - U župnoj crkvi sv. Mihovila u Kostanju održan korizmeni koncert pučke pjevane baštine. Pjevačka skupina „Cantores Almisssum“ iz Omiša, pučki pivači župe sv. Luke Kučiće i domaća klapa „Pasika“ izveli su dio odabranih sprovodnih, korizmenih i napjeva Velikog tjedna iz pučke pjevane baštine svojih župa. (Opširnije u posebnom prilogu).

23. ožujka 2018. - U petak prije Cvjetne nedjelje održana pobožnost križnog puta kroz selo. U pripravi za Treći nacionalni susret hrvatskih katoličkih obitelji (Solin, 15. i 16. rujna 2018.) razmatran je križni put „Oca i majke“ Splitsko-makarske nadbiskupije.

29. ožujka - 1. travnja 2018. - Na završetku svetog vazmenog trodnevlja na kojem tradicionalno sudjeluje veliki broj vjernika naše župne zajednice, svečanim euharistijskim slavljem proslavljen je Uskrs, najveći kršćanski blagdan.

2. travnja 2018. - Na Uskrsni ponedjeljak, grupa vjernika iz Kučića bila je na župnom izletu u nacionalnom parku Krka. Tamo su sudjelovali na svetoj misi na Skradinskom buku koju je u koncelebraciji više svećenika predvodio šibenski biskup mons. Tomislav Rogić.

2. travnja 2018. - U prostorijama osnovne škole u Kučićima održane su radionice izrade svirala od jasena i izrade golubica od srčika mladice smokve. (Opširnije u posebnom osvrtu).

19. travnja 2014. - Međunarodna etapna biciklistička utrka *Tour of Croatia* održana je od 17. do 22. travnja 2018. Na trećoj etapi utrke (19. travnja 2018.) koja se u dužini od 134 kilometra vozila od Trogira do Parka prirode Biokovo (sv. Jure), biciklisti su prošli kroz Kučiće.

22. travnja 2018. - U našoj župi gostovala su dva člana zajednice Cenacolo – Bratovštine „Gospe od zdravlja“ iz

Ugljana pokraj Trilja. Na nedjeljnim sv. misama vjernici su imali prigode čuti svjedočenja bivšeg ovisnika, te razgledati i kupiti predmete koje izrađuju štitenici ove terapijske zajednice.

25. travnja 2018. - Na blagdan sv. Marka, uz euharistijsko slavlje u staroj župnoj crkvi sv. Luke obavljen je tradicionalni ophod i blagoslov polja.

6. svibnja 2018. - Sakrament svete potvrde primilo je 12 mladih vjernika župe Kučiće. Sakrament sv. krizme podijelio je dr. don Edvard Punda, profesor na KBF-u i ravnatelj sjemeništa u Splitu, uz njega sv. misu su koncelebrirali župnik don Ljubo Bodrožić i dr. don Slavko Kovačić.

10. svibnja 2018. - Četrdeset dana nakon Uskrsa slavimo blagdan Uzašašća Kristova ili Spasovo. U odsutnosti župnika, sv. misu i blagoslov polja na blagdan Uzašašća služio je župnik župe Slime don Ivan Sučić.

20. svibnja 2018. - Na blagdan Duhova slavlje Prve svete pričesti u župi Kučiće. Prvi put dragog Isusa u Euharistijskim prilikama primilo je deset prvopričesnika naše župe.

Ć. Tomasović

ŽUPNA STATISTIKA ŽUPE SV. LUKE KUČIĆE ZA 2017. GOD.

KRŠTENI 2017.

r.b.	<i>Krštenik / ca</i>	<i>Kršten / a</i>	<i>Roditelji</i>
1.	Martina Bilić	08.01.2017.	Renato i Sane r. Isaquirre
2.	Marija Sovulj	26.02.2017.	Ante i Marina r. Tadić
3.	Ivan Pavao Sovulj	26.02.2017	Josip i Sofija r. Mladin
4.	Toma Šarac	16.04.2017.	Mario i Ana Granić Šarac
5.	Mihael Babić	16.04.2017.	Petar i Ana r. Topić
6.	Veronika Tomasović	17.04.2017.	Krešimir i Jelena r. Kekez
7.	Lovre Šarac	17.04.2017.	Branimir i Ivana r. Gašpar
8.	Jerko Sovulj	07.05.2017.	Robert i Marija r. Šimičić
9.	Leo Josip Sovulj	28.05.2017.	Ante i Ružica r. Vrdoljak
10.	Ana Tomasović	13.08.2017.	Ćiril i Antonija r. Šarac
11.	Mila Tomasović	13.08.2017.	Jonas i Geneviev r. Bauthat- Laramee
12.	Teo Tomasović	13.08.2017.	Jonas i Geneviev r. Bauthat- Laramee
13.	Magdalena Tomasović	24.09.2017.	Mate i Božena r. Marušić
14.	Rita Šarac	15.10.2017.	Marko i Katarina r. Jerčić
15.	Ivano Šarac	27.10.2017.	Leo i Biljana r. Mirković
16.	Marino Šarac	27.10.2017.	Leo i Biljana r. Mirković
17.	Luka Sovulj	03.12.2017.	Danijel i Nina r. Bratić
18.	Gabriela Tomasović	10.12.2017.	Josip i Božana r. Sovulj
19.	Luka Tomasović	10.12.2017.	Marko i Josipa r. Sovulj
20.	Luka Šarac	17.12.2017.	Zvonimir i Martina r. Lelas

PRVOPRIČESNICI 2017.

(14. svibnja 2017.)

r.b.	<i>Prvopričesnik / ca</i>	<i>Roditelji</i>
1.	Roko Bartulović	Jerko i Danijela r. Sovulj
2.	Marko Kovačić	+ Marko i Miroslava r. Jerčić
3.	Luka Sovulj	Kristijan i Božena r. Božić
4.	Marija Sovulj	Josip i Sofija r. Mladin
5.	Luka Šarac	Stipe i Ivana r. Kovačić
6.	Andela Tomasović	Ante i Marija r. Srdanović

VJENČANI 2017.

r.b.	<i>Vjenčani</i>	<i>Ime i prezime</i>	<i>Roditelji</i>
1.	19.05.2017.	Josip Tomasović i Božana Sovulj	Jerolim i Antonija r. Šoster Vinko i Tatjana r. Sovulj
2.	15.07.2017.	Ante Mandić i Suzana Kovačić	Mate i Marica r. Pivčević Damir i Gita r. Srdanović

UMRLI 2017.

r.b.	<i>Ime i prezime</i>	<i>Rođen / a</i>	<i>Umro / la</i>
1.	Marija Ivka Sovulj ž. Nediljka	04.06.1930.	16.02.2017.
2.	Tade Tomasović pok. Mije	23.04.1944.	15.03.2017.
3.	Marko Tomasović pok. Nikole	16.04.1945.	25.04.2017.
4.	Dobromir Marunčić pok. Josipa	01.04.1947.	25.05.2017.
5.	Nedjeljko Vukasović pok. Vladimira	29.04.1951.	19.06.2017.
6.	Anka Marunčić ud. Ivana	06.09.1957.	22.06.2017.
7.	Ružica Srdanović ud. Jurja	24.03.1951.	02.07.2017.
8.	Marija Sovulj ud. Ante	17.02.1932.	03.07.2017.
9.	Miljenka Tomasović ud. Joze	02.11.1929.	10.07.2017.
10.	Vica Sovulj ud. Josipa	22.08.1924.	01.08.2017.
11.	Zorka Srdanović ud. Branka	17.10.1929.	28.08.2017.
12.	Matko Topić pok. Ante	08.02.1965.	08.09.2017.
13.	Mate Marunčić pok. Dane	30.05.1938.	01.10.2017.
14.	Siniša Srdanović pok. Branka	05.11.1956.	09.10.2017.
15.	Nedjeljka Vukasović ud. Milana	19.07.1936.	17.10.2017.
16.	Ana Sovulj ud. Bože	21.05.1920.	01.11.2017.
17.	Milena Kuzmanić pok. Ante	13.10.1959.	04.11.2017.
18.	Nediljko Sovulj pok. Joze	06.04.1930.	24.12.2017.
19.	Marko Tomasović pok. Ćire	19.05.1935.	26.12.2017.

KONCERTI PASIONSKE BAŠTINE U KOSTANJU I ČAVOGLAVAMA

Nakon prošlogodišnjih korizmenih koncerata u crkvi sv. Mihovila Arkandela u Omišu i bazilici Srca Isusova u Palmotićevoj ulici u Zagrebu, na kojemu su sudjelovali pučki pivači naše župe, slični koncerti pučke pjevane baštine održani su i ove godine.

Četvrte korizmene nedjelje, 11. ožujka 2018. u crkvi sv. Mihovila u Kostanju korizmeni koncert pod nazivom „*Kada bude tilo mriti*“ održali su: pjevačka skupina **Cantores Almisum** iz Omiša, spomenuti **Pučki pivači župe sv. Luke Kučića**, te domaćini klapa **Pasika** iz Kostanja.

Oni su izveli dio pasionske pjevane baštine i sprovodnih napjeva svojih župa, koji se (iako su susjedna) razlikuju od mjesta do mjesta, što predstavlja pravo bogatstvo pučke tradicijske glazbene baštine. Na žalost, u dosta župa naše okolice ovakvi napjevi su dijelom

ili potpuno zaboravljeni. Odabir i animaciju za ovaj tematski osmišljen koncert napravili su naš poznati etnomuzikolog i sakupljač hrvatskog tradicijskog glazbenog blaga dr. Joško Čaleta i omiški profesor glazbe Jure Šaban-Stanić.

U ovoj prigodi Pučki pivači iz Kučića otpjevali su: „*Kralju u kojemu sve živi*“ (ulazna antifona, misa za pokojne, Ps.67), „*Oče naš*“ (misa za pokojne), „*Pokoj vječni*“ (ulazna pjesma, misa za pokojne, Ps.65), dio himna „*Dan od gnjeva*“ (posljednica, misa za pokojne), dio iz „*Gospinog plača*“ fra Petra Kneževića (uvod u obrede Velikog petka), „*Evo drvo križa*“ (otkrivanje križa, obredi Velikog petka), „*Puče moj*“ (prijekori Velikog petka), te napjev „*Ispovidite se Gospodinu jer je dobar*“ (iz procesije Velikoga petka).

Smisao ovakvih koncerata nije natjecanje, ni ocjenjivanje umijeća pjevanja,

već upoznavanje s pučkom crkvenom pjevanom baštinom susjednih župa, koja unatoč vremenu nije zaboravljena i koju nemamo prigode često slušati. Ovaj i prošlogodišnji koncert bio je prava prilika za to, što su na žalost mnogi propustili.

Nakon uspješno izvedenog korizmenog koncerta u Kostanju, koncert pionske baštine dana 17. ožujka 2018. održan je u crkvi Hrvatskih mučenika u Čavoglavama.

Ovaj put bez Omišana, Pučki pivači župe sv. Luke Kučića i crkveni pjevački zbor župe Kostanje okupljen u klapu Pasika izveli su napjeve vezane uz Cvjetnicu, obrede svetog Vazmenog trodnevlja, te dio sprovodnih obreda iz pučke pjevanne baštine svojih župa u zaleđu Omiša.

Nakon koncerta pjevači iz Kostanja i Kučića nastavili su druženje s ljubaznim i gostoljubivima, među kojima je bio i poznati hrvatski glazbenik Marko Perković Thompson.

Ć. Tomasović

RADIONICE IZRADE GOLUBICA I SVIRAKA U PŠ KUČIĆE

Nakon školskog proljetnog odmora i Uskršnjih blagdana, u ponedjeljak 9. travnja 2018. u prostorijama Osnovne škole Kučića održane su prigodne radionice izrade „golubica“ od srčike smokve i „sviraka“ od mladog jasena.

Poznato je da u našem selu postoji tradicija i vještina izrade „golubica“ od srčika mladice smokve uoči Cvjetne nedjelje. Ručkom izrađene „golubice“ vežu se na grančice masline i na Cvjetnicu se nose u crkvu na blagoslov, te se tijekom cijele godine čuvaju u kući. Ovaj stari običaj u Kučićima, za kojeg pouzdano ne znamo od kada potječe, nije se vremenom izgubio. Naprotiv, postao je dio nezaobilazne tradicije sela Kučića, pa ga s razlogom smatramo posebnim dijelom vjerske i kulturne baštine našeg sela. Međutim, umijeće izrade „sviraka“ i raznih svirala

od jasea polako se počeo zaboravljati među mlađim kućičkim generacijama. Izrada „svirka“ od mladog jasenovog drveta nekada je bila nezaobilazna zabava među dječacima i djecom svake godine početkom proljeća. „Svirak“, koji je služio kao zabava i igračka djeci izrađuje se oblikovanjem drvenastog dijela i odvajanjem kore u komadu mlade grane jasea koji je u „soku“ tj. u početku vegetacije. Uz izradu ove jednostavne i široko popularne rukotvorine, u našim krajevima se veže i obredna šaljiva pjesmica:

*„Sađi koro sa drveta,
ko' mišina sa jareta,
pusti sok,
pomoga te dragi Bog.“*

Na ovogodišnjoj radionici su mještani, roditelji, bake i djedovi pokazali svoje vještine izrade „golubica“, „sviraka“ i raznih svirala od jasea učenicima kućičke osnovne škole. Radionice su se istovremeno održavale u sedam učionica,

pa su posjetitelji imali prilike vidjeti razna iskustva i raznovrsnost u izradi istih predmeta, što je zabilježila novinarska ekipa regionalne TV Jadran.

Kraj radionice označen je bukom „bubnjeva“, koji su još jedna kućička posebnost.

„Buban“ je ručno pokretani mehanički predmet u obliku drvenoga kvadra, izrađen da proizvodi buku, a u Kućičima se koristi umjesto zvuka zvona u liturgijskim obredima Velikoga četvrtka i Velikoga petka.

Ovakve radionice koje već godinama organiziraju vrijedne nastavnice škole Kućiče s učenicima, pokazale su se dobrim i hvalevrijednim projektima. Osim druženja, zabave i razmjene iskustava, one su nužne da se sa starijih i iskusnijih mještana na mlađe generacije prenesu znanja i vještine, koje smo sačuvali od zaborava i baštinimo od naših predaka.

Ć. Tomasović

U spomen našoj babi Ani Čagljuši

Ana Sovulj pok. Boška,
rođ. Čagalj (Čagljuša)
(21. 5. 1920. - 1. 11. 2017.)

Čovik bi nekad volio puno toga reć, a ne može. Rići ne izlaze, mozak stane, a tu je trideset godina iza nas. Nepovratnih, neponovljivih, jedinstvenih. Mogli bi napisat romane o našoj babi Ani. Ona je nama bila sve: druga mater, najbolja prijateljica, najčvršći oslonac, kad smo bili sritni i tužni. Sve je rješava čvrsti i topli babin zagrljaj, njene rići utjehe, čvrst stisak ruke, njen pogled koji izbriše trenutno sve muke i probleme, pogled koji te umiri. Naša baba nije nas razmazila, ali nas je puno mazila i poklanjala nam svo vrime ovoga svita, svu ljubav. Nije baba bila takva samo prema nama. Sve nas je

volila i svima je poklanjala svoju ljubavi toplu rić. I nju su volili svi. Cilo djetinjstvo baba nas je nesebično učila kakvi moramo bit u životu. Nije bilo babinog dana bez molitvenika i krunice, a ne daj, Bože, da se nismo prikrstili u podne ili u osam uri navečer. Lišo smo prolazili jedino u pet ujutro. Čudili bi se mi babinim postovima i nemrsima svetkom i petkom i kvatrama, a ako bi post spada na svetu nedilju, opet bi baba postila - nije njoj tribalo ni kruva ni vode, glavno da se posti. A to je bila baba. Vjera joj je uvik bila najveća snaga, a odlazak u crkvu gotovo jedini izlazak među ljude. Išla je nediljon na misu i mlade petke sve dok su je noge slušale, a nije ni onda ostala lišo, jer je baba za svaki mladi petak čekala popa i spremala se tri dana prije. Izmolila je baba za svaki naš ispit, a nismo nikad otišli iz kuće bez njenog blagoslova. U svojih 97 godina namučila se baba i dobivala žuljeve na rukama i nogama, ali nije izgubila radost i sriću. Sama je odgojila devetero dice i s ponosom gledala svoju unučad i prauučad. Nju je vodila vjera u Boga i nada. To je baba uvik imala- vjeru, ljubav i nadu. Fala Bogu na njoj, na svemu šta nam je usadila i šta nas je oplemenila svojim vlastitim životom. Uvik smo se čudili kako baba ne govori ružne rići, pa bi čekali da se naljuti ne bi li štagod izletilo. Ali ništa. Naljutila bi se ona, samo je bila dobra i pobožna, pa bi umisto ružnih rići, radije rekla: "Oslobodi, Bože, mene od zla!" S babon je bilo puno smija i plača, suza i veselja. S njom smo proživljavali

sve. Iako baba više nije s nama, živi u svemu šta nas je naučila. Kuća nije ista bez nje i fali nam, ali tješi nas spoznaja da je ona pronašla svoj mir kod Boga i počiva u miru Božjem. Ža nam je jer ne postoje riči kojima bi opisali koliko nam je značila. Uspomena na nju neće nikad izbliditi jer to nam jedino ostaje, uspomena. Da je se sjećamo ciloga života, da pamtimo njeno lice, njene mudre beside. Sve ove godine baba je radila veliki posao uz naše roditelje, brinila se za nas i čuvala nas. Nije to bilo lako, nismo ni mi uvijek bili poslušni, ali nikad nas ne bi rekla materi i ćaći. Ona je to znala sama s nama riješiti. Baba je živila s nama pod istim krovom. Kad smo bili bolesni, bdila je uz nas, kad bi dugo u noć sidili i učili ona nam je spremala i kuvala da ne budemo gladni, kraj nje smo se bu-

dili, s njom cilo djetinjstvo spavali. Ona je sama uvijek znala reći: "Normalno da ja svu svoju čeljad jednako volim, ali ona čeljad s kojom san pod istim krovom, ja tila, ne tila, nekako mi je privrženija. Prsti su na ruci pa nisu svi jednaci." Babi ništa nije bilo teško, veliki borac je ona bila. Nevjerojatna žena. I ponosni smo na nju, jer nam je ona bila i uvijek će biti ogroman uzor i snaga u svladavanju bilo kakvih životnih poteškoća. Naše dane iz djetinjstva, dane provedene s njom u mladosti uvijek ćemo pamtit. Stari ljudi kažu: "Kad ti Bog nešto uzme, nešto ti i da." A nama je da takvu babu. Babu velikog srca, kojom sa suzom u oku posećujemo ovo malo riči i rečenica.

Unuci Ante, Božana i Josipa

ARHITEKTICA Stanka Kovačić

Ugledna arhitektica Stanka Kovačić in der Mühlen, rođena Kučićanka, kći je Ivana (Ivice) Kovačića i Tonke r. Mimica. Rođena je 18. veljače 1933., krštena 26. ožujka 1933., a umrla u Zagrebu 29. siječnja 2016.

Bavila se projektiranjem, najviše idejnim rješenjima projekata. S njezina su stola potekle ideje za 80 zgrada u Hrvatskoj. Najznačajniji su joj rad u zagrebačkom prostoru tri nebodera u Srednjaci-ma koji i danas definiraju to naselje. Njezino je djelo i poznata stambena zgrada na Martinovki.

Na mnogim je svojim projektnim idejama ustrajala unatoč otporu unutar ta-

dašnjeg sustava. No, bez obzira na to, ugledna je arhitektica dobila Orden za zasluge u radu, što je raritet za nekoga

Marko Lukunic/PIXSELL

bez partijskog članstva. Pet je godina sa suprugom, također uglednim arhitektom Johannesom Wilhelmom in der Mühlenom, provela i u Njemačkoj, u kojoj je radila za ugledne arhitektonske biroe.

Nakon karijere posvetila se dizajnu interijera i slikarstvu. U srpnju 2009. imala je veliku izložbu u Galeriji Mirka Viriusa. Sebe je smatrala naivnom slikaricom.

Sastavljeno prema tekstu Zorana Vitasa objavljenom u Večernjem listu prigodom njezina preminuća i portal Zagrebački kutak.

ISTINITI DOGAĐAJ¹

U selu Kučićima, općine omiške, desio se strašan događaj. – Dječak od četrnaest godina razbio je zlatni sat starijeg brata, koji bijaše na fronti. Kad je majka saznala za tu nezgodu sina, stade ga progoniti i kleti raznim kletvama. Majka je imala ružnu i čestu naviku da sipa kletve na sina. Između ostalih kletva izreče nad sinom i ovu kletvu, koja se bila uobičajila u tom selu: „Bolje bi bilo, moj sinko, da vrag odnese u Omerovicu, nego da brata u kući dočekaš.”

Omerovica se zove jodna jama, nedaleko spomenutog sela. Seljaci pričaju za tu jamu, da je dobila ime po turskom vođi Omeru. Omer je bio njihov veliki neprijatelj, te su ga jednoć seljaci bacili

u tu jamu. U slavu te pobjede, prozvaše jamu Omerovicom. Jama je veoma duboka i nepristupačna.

Pružila mi se pridoda razgledati Omerovicu i osvjedočiti se, od istinitih svjedoka, za ovaj događaj. – Strašna je na pogled, te je teško i pomisliti da bi čovjek u nju mogao sići.

Spomenutog dječaka nestade odmah iza majčine kletve. U selu ga nema, a kući ne dolazi! Tražeći ga danas sutra, nigdje ga nije bilo. Pitalo se po selu, kuda je nestao?

Odmah javile nesreću starijemu bratu.

Drugi dan donesoše čobani koporan (kratki kaput od sukna), na kojemu je bila pričvršćena medalja Majke Božje. – Kazaše, da su koporan našli nad jamom.

Svijet je počeo govorkati, da je dječak u jami, jer je nad jamom ostavio znak.

Treći dan dođe brat nesretnog dječaka. Tražio ga je i on po selu i širio tu

¹ Uredništvo ne odgovara za istinitost ovog događaja. Mi vjerujemo u mogućnost nadnaravnih događaja, ali, naravno, svaki pojedini takav slučaj mora se brižno i kritički ispitati sa strane Crkve. Stvar ipak donosimo, jer sadrži u sebi zgodnu moralnu pauku. UREDNIŠTVO TJEDNIKA KATOLIK.

vijest po bližnjoj okolici, da je dječak u jami. I pokušaše sreću. Nabaviše veoma dugo uže i svijeću, svezaše starijega brata užetom, dadoše mu u ruku svijeću i počеше ga spuštati u jamu. Spustiše ga nekoliko metara, do jedne hridine u jami, i tu se zaustavi. Poče razgledavati i opazi u jednom kutiću brata, koji je spavao tvrdim snom.

Odriješi sa sebe uže i sveza brata, zatim dade znak za istezanje. Ljudi, koji su čekali nad jamom, istegoše mlađeg, a zatim starijeg brata. Tada počеше pregledavati dječaka, koji je bio potpuno sanjiv, ali neozlijeđen.

Čudnovato! Sići u tako strašnu jamu, a neozlijediti se!?

Odnesoše dječaka u sanjivom stanju kući. Nakon nekoliko sati bio je svjestan. Sad ga počеше ispitivati o njegovoj nesreći i boravku u jami. Dječak, prepla-

šen i stidljiv, videći oko sebe mnoštvo ljudi, nije . znao ništa drugo reći, nego da ga je neka neodoljiva sila odnijela, svukla mu koporan, a njega uvukla u jamu. Cijelo vrijeme da je spavao te nije znao što se oko njega događalo.

Poslije toga događaja dječak je živio deset godina, uvijek stidljiv i boležljiv, dok nije napokon, shrvan od teške bolesti, preminuo.

Nesretna majka se tek sada ostavi svojih đavolskih kletva.

Taj događaj osvijestio je i druge majke toga sela.

Don Filip Mimica

Preneseno iz Podlistka **šibenskoga tjednika *Katolik*** god. 8., 1937., br. 2. od 10. I.1937., str. 2.

DOBRO JE ČINITI DOBRO

Darovatelj za župni list iz Kanade

Stipe Topić Ilijin iz Toronta (Kanada) za župni list darovao je 100 kanadskih dolara (CAD).